Ազգ
Azg
armenian daily
13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 207(2652)

NBC-ին թուրքերին որակել է «խառնակիչ»

ԱՆԿԱՐԱ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 9-ին ամերիկյան NBC հեռուստաընկերության «Saturday Night Live» հաղորդման ընթացքում թուրքերի հասցեին հնչել են վիրավորական արտահայտություններ, որոնք առաջ են բերել ամերիկաբնակ թուրքերի հակազդեցությունը:

Հաղորդման ընթացքում թուրքի դերում հանդես է եկել հույն դերասան Նիա Վարդալոսը, որը թուրքերին բնութագրել է որպես «խառնակիչներ» եւ «հայերի դուշմաններ»: Ըստ թուրքական «Զաման» թերթի, թուրքերը հաղորդման ընթացքում հանդես են եկել որպես բարբարոս, կոպիտ մարդիկ, որոնք օգտագործել են տարբեր լկտի արտահայտություններ, որոնց թվում «այս աղջիկը լավն է, հայ չէ» եւ այլն: ԱՄՆ-ում գործող «Թըրքիշ ֆորում» կազմակերպությունը բողոքարշավ է սկսել: «Միլլիեթ» օրաթերթի տեղեկատվությամբ, NBC-ին հղված ուղերձում նշվում է. «թուրքերն արաբներ չեն եւ թուրքերը հայերին չեն ատում»: Թուրքական կողմը պահանջել է NBC-ից ներողություն խնդրել: «Թըրքիշ ֆորումի» ինտերնետային էջում «երիտասարդ թուրքեր» ստորագրությամբ տրված հայտարարության մեջ նշվում է, որ հաղորդումը, Ալան Փարքերի «Կեսգիշերային ճեպընթաց» հայտնի հակաթուրքական ֆիլմի նմանությամբ պատրաստվել է հայկական եւ հունական լոբբիների ֆինանսավորմամբ:

ՀՌԱԿ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ

ԼՂՀ տնտեսության մեջ վերջին 2,5 տարում կատարվել է 30 մլն դոլար օտարերկրյա ներդրում

Արկադի Ղուկասյան. «Հայության խնդիրները լուծվում են Ղարաբաղում»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը Թեքեյան կենտրոնում կազմակերպել էր կլոր սեղան ազգային հիմնախնդիրներ խորագրով: Երեկվա կլոր սեղանը՝ թվով չորրորդը, վերնագրված էր այսպես. «Լեռնային Ղարաբաղի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հեռանկարները եւ ԼՂՀ տնտեսության մեջ սփյուռքահայության ներդրումների խնդիրը»:

ԼՂՀ իշխանությունները կլոր սեղանին մասնակցեցին ամենաբարձր մակարդակով. նախագահ Արկադի Ղուկասյան, ԱԺ նախագահ Օլեգ Եսայան, վարչապետ Անուշավան Դանիելյան, նախագահի խորհրդական Նաիրա Մելքումյան: Մասնակիցների թվում էին նաեւ ՀՀ նախագահի խորհրդական Վահրամ Ներսիսյանցը, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրենը, ՀՀ-ում Ռուսաստանի եւ Իրանի դեսպանատան դիվանագետներ, մտավորականներ, կուսակցական գործիչներ:

Հիմնական բանախոսը՝ ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը, համառոտ ներկայացրեց հանրապետության տնտեսությունը բնութագրող որոշ ցուցանիշներ, տնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունները առաջիկա տարիների համար: Հանրապետության էներգետիկ անկախությունն ապահովելու նպատակով, ըստ բանախոսի, անհրաժեշտություն է հիդրոկայանների կառուցումը: Ջրային պաշարներով առատ Ղարաբաղում հնարավոր է կառուցել 17 հիդրոկայաններ, ինչն իրականացնելու դեպքում ԼՂՀ-ն կարող է էլեկտրաէներգիա արտահանող երկիր դառնալ:

Տես ➧ էջ 4

ԻՐԱՔՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄ

Իրաքի խորհրդարանը մերժեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշումը

Բայց... վերջնական խոսքը թողեց Սադդամ Հուսեյնին

Երկարատեւ քննարկումներից հետո Իրաքի խորհրդարանը միաձայն մերժեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշումը, գտնելով, որ այն «անարգանք» է երկրի հասցեին, եւ «նախերգանք պատերազմի»: Պատգամավորներն անդրդվելի մնացին անգամ, երբ նախագահ Սադդամ Հուսեյնի ավագ որդին՝ Ուդեյը, նիստի ավարտին ելույթ ունենալով խնդրեց ընդունել զանգվածային զենքերի խուզարկման եւ ոչնչացման մասին ՄԱԿ-ի ԱԽ թիվ 1441 որոշումը: Խորհրդարանի նախագահն ասաց, որ պատգամավորները նախանձախնդիր են երկրի տարածքային եւ ժողովրդային անձեռնմխելիության եւ չեն կարող ընդունել նման «վերջնագրեր»:

Այնուհանդերձ, իր որոշման մեջ խորհրդարանը վերջին խոսքն ասելու իրավունքը թողեց Սադդամ Հուսեյնին, հայտարարելով միաժամանակ, որ թիկունք է կանգնում երկրի նախագահին՝ ինչ էլ որ նա որոշի 7-օրյա վերջնագրի կապակցությամբ, որի ժամկետն ավարտվում է առաջիկա ուրբաթ օրը:

Վաշինգտոնի պատասխանը՝ «վերջ տվեք թատրոնին»

Ի պատասխան իրաքյան խորհրդարանի որոշման, Մ. Նահանգների Պետքարտուղարությունը երեկ Բաղդադին թելադրեց վերջ տալ «թատերական ներկայացմանը եւ ամենայն լրջությամբ վերաբերվել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշմանը»:

Նույնիմաստ հայտարարություն արեց նաեւ նախագահ Ջորջ Բուշը եւ նախագահ Հուսեյնին խորհուրդ տվեց «խորությամբ եւ մանրամասնությամբ» ըմբռնել թիվ 1441 որոշման իմաստն ու պայմանները: «Զրոյական հանդուրժողականություն» բնութագրեց նախագահ Բուշն իր եւ դաշնակիցների կեցվածքը ու ավելացրեց, որ այսուհետեւ որեւէ բանակցություն կամ հետաձգման փորձ չի հանդուրժելու: «Հետեւանքները լինելու են շատ լուրջ», ասաց Մ. Նահանգների նախագահը:

MEDACT. Պատերազմն Իրաքում կարող է հանգեցնել 4 միլիոն մարդու կործանման

ԼՈՆԴՈՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պատերազմն Իրաքի դեմ կարող է վերաճել միջուկային զենքի կիրառման, հանգեցնել մոտավորապես 4 մլն. մարդու կործանման եւ աղետալի հետեւանքներ ունենալ մարդկանց առողջության եւ շրջակա միջավայրի համար, երեքշաբթի հայտարարել են բժշկական փորձագետները: Սակայն նույնիսկ առանց միջուկային զենքի գործադրման հակամարտության հետեւանքով կես միլիոնից ավելի մարդ կարող է մեռնել սովից ու համաճարակներից: Medact բժշկական կազմակերպության փորձագետների զեկույցի համաձայն, էլ ավելի մեծ թվով մարդիկ, ամենայն հավանականությամբ, ստիպված կլինեն հեռանալ իրենց բնակության վայրերից, իսկ նավթի թռած գները կարող են հանգեցնել գլոբալ տնտեսական ճգնաժամի: Ինչպես հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը, զեկույցում, որ լուսաբանում է պատերազմի ազդեցությունը մարդկանց առողջության վրա, փորձագետները նախազգուշացնում են, որ հակամարտությունը Իրաքում կարող է արժենալ առնվազն 200 մլն. դոլար եւ Իրաքը կվերածվի ավերակների:

Թուրքական կողմը կբողոքարկի Համբիկ Սասունյանի մասին որոշումը

ԱՆԿԱՐԱ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես նախկինում տեղեկացվել էր, ամերիկահայ Համբիկ Սասունյանը, որ 1982 թ.-ին 25 տարվա ազատազրկման էր դատապարտվել թուրք դիվանագետ Քեմալ Արըքանի սպանության համար, 2007 թ.-ին կարող է ազատ արձակվել: Մինչդեռ թուրքական կողմը պայքարում էր հարցի վերաքննության նպատակով եւ Սասունյանի համար պահանջում էր ցմահ ազատազրկում: Այս գործընթացն ակտիվացավ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունից հետո, երբ թուրքական կառույցների միջնորդությամբ Լոս Անջելեսի տարածքային դատավոր Սթիվ Քուլին նախապատրաստում էր Սասունյանի դեմ նոր մեղադրական ահաբեկչության գծով: Համբիկ Սասունյանը փաստաբան Գրեգ Դոհիի միջնորդությամբ հանդիպել է մեղադրական կողմի հետ եւ ընդունել իր կողմից թուրք դիվանագետին սպանելու փաստը, ինչպես նաեւ ցավակցություններ հայտնել Արըքանների ընտանիքին: Արդյունքում գործի վերաքննության հարցը փակվել է, ինչն առաջացրել է թուրքական կողմի դժգոհությունը: Մասնավորապես «Անատոլու» գործակալության տեղեկացմամբ, հանգուցյալ թուրք դիվանագետի հարազատները մտադիր են բողոքարկել որոշումը, քանի որ իրենք տեղեկացված չեն եղել Սասունյանի եւ դատական մարմինների միջեւ ընթացող բանակցություններից: Արըքանները, ըստ նշված աղբյուրի, կդիմեն դատարան:

Պուտին. Չեչնիայի խնդիրը Ռուսաստանի ներքին խնդիրն է

ՕՍԼՈ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը երեքշաբթի մերժել է չեչենական հակամարտության խաղաղ լուծման վերաբերյալ ԵՄ առաջնորդների խորհուրդները՝ հայտարարելով, որ դա վերաբերում է միայն ռուս եւ չեչեն ժողովուրդներին: «Խնդիրն այնքան բարդ է, որ ոչ ոք չի կարող իրապես լավ խորհուրդ տալ,- Օսլոյում ԳԴՀ կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերի հետ իր հանդիպումից հետո մամլո ասուլիսում ասել է Պուտինը:- Դա Ռուսաստանի ներքին խնդիրն է, եւ դրա լուծումը չեչեն ժողովրդի եւ Ռուսաստանի Դաշնության իրավասությունն է»: «Իհարկե, մենք լսում ենք այն, ինչ ասում են մեր եվրոպական գործընկերները»,- ասել է Պուտինը, ավելացնելով միաժամանակ, որ, ցավոք, Եվրոպայի այլ մասերում եւս կան զանազան հակամարտությունների օրինակներ: Ռուսաստանը դադարեցրել է զորքերի մասնակի դուրսբերումը Չեչնիայից Դուբրովկայի թատրոնում պատանդների գրավումից հետո, հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը:

Պանկիսի կիրճում հայտնաբերվել է զենքի 3 խոշոր թաքստարան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պանկիսի կիրճում երեք գաղտնարաններում հայտնաբերվել է մեծ քանակությամբ զենք եւ զինամթերք, ներառյալ շարժական «Ստրելա» եւ «Իգլա» զենիթային համալիրներ, շարժական «Ֆագոտ» հրթիռային համալիրներ զրահատեխնիկայի դեմ պայքարի համար, ինչպես նաեւ արկեր, գնդացիրներ, ինքնաձիգներ, նռնականետներ,- հայտնել են Վրաստանի ՆԳՆ-ում: Մասնագետները ենթադրում են, որ Պանկիսի կիրճում կարող են լինել զենքի եւ այլ գաղտնարաններ:

«ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ»

Երեւանում բացվեց ՆԱՏՕ-ի խորհրդաժողով

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Հայաստանում Ինտերֆաքսի սեփ. թղթակից

Երեւանում երեկ «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում սկսվեց «Cooperative Best Effort-2003» զորավարժությունների պլանավորման խորհրդաժողով: Ինչպես լրագրողներին հայտնեց Հայաստանի պաշտպանության նախարարության արտաքին կապերի եւ ռազմական համագործակցության վարչության պետ Միքայել Մելքոնյանը, խորհրդաժողովին մասնակցում են ՆԱՏՕ-ի մասնակից եւ գործընկեր 17 երկրների, այդ թվում Թուրքիայի եւ Ռուսաստանի, ներկայացուցիչներ: Նրա խոսքերով, խորհրդաժողովում մշակվելու է 2003 թ. հունիսի 14-26-ը Երեւանում առաջին անգամ կայանալիք ՆԱՏՕ-ի բազմազգ զորավարժությունների սցենարը, որոնց նպատակը խաղաղության պահպանման եւ ՆԱՏՕ-ի ու գործընկեր երկրների փոխըմբռնման զարգացման միջոցառումների իրականացումն է: Նրա կարծիքով, զորավարժությունների անցկացումը կնպաստի միջազգային հակաահաբեկչական պայքարին, խաղաղականության ոլորտում փոխադարձ վստահության համար լավ հնարավորությունների ստեղծմանը:

Տես ➧ էջ 3

ՀԱՍԱՐԱԿ

Վերաքննիչ դատարանը կլսի յոթ կուսակցությունների հայցը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական եւ զինվորական գործերով պալատն այսօր, քննության առնելով յոթ կուսակցությունների բողոքն ընդդեմ վերաքննիչ դատարանի վճռի, որոշեց բավարարել այն։

Հիշեցնենք, որ յոթ կուսակցություններ դիմել էին ՀՀ վերաքննիչ դատարան՝ վիճարկելով ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի եւ փոխնախագահ Գագիկ Ասլանյանի դեմ քրեական օրենսգրքի 183 հոդվածով (իշխանազանցություն կամ պաշտոնական լիազորությունների սահմանն անցնել) քրեական գործ հարուցելու վերաբերյալ ՀՀ գլխավոր դատախազության մերժման օրինականությունը։ Վերաքննիչ դատարանը հայցը մերժել էր՝ պատճառաբանելով վիճարկելու մեկամսյա ժամկետը լրացած լինելու հանգամանքը։ Հայցվոր կողմն այսօր վճռաբեկ դատարանին էր ներկայացրել իր հակափաստարկը։

Այսպիսով, վերաքննիչ դատարանը կլսի յոթ կուսակցությունների հայցը, որով վիճարկվում է գլխավոր դատախազության կայացրած որոշման օրինականությունը։

Տավուշի եւ Գեղարքունիքի սահմանամերձ համայնքները կստանան 4 օրաթերթեր

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «ՇԷՆ» բարեգործական ընկերության նախաձեռնությամբ եւ Մեծ Բրիտանիայի կառավարության ֆինանսական աջակցությամբ դեկտեմբերի մեկից Հայաստանի սահմանամերձ երկու մարզերի համայնքները մեկ տարվա ընթացքում անվճար կստանան «Հայաստանի Հանրապետություն», «Հայոց աշխարհ», **«Ազգ»** եւ «Առավոտ» օրաթերթերի մեկական օրինակ։

Ըստ «Հայփոստ» ՓԲԸ մամուլի եւ բաժանորդագրության բաժնի պետ Վարդան Դերձակյանի, մեկ տարվա ընթացքում «Հայփոստ» ՓԲ ընկերությունը մեկական օրինակ թերթեր կտրամադրի Տավուշի մարզի 32 եւ Գեղարքունիքի մարզի 18 գյուղերի համայնքներին։

Նրա խոսքերով, Մեծ Բրիտանիայի կառավարությունը մատուցած ծառայության համար «Հայփոստ»-ին կտրամադրի 5 միլիոն 100 հազար դրամ. վճարումը լինելու է փուլային։

Երեւանի կենտրոնում կանգնեցվելու է մեծ ծովանկարիչ Հովհաննես Այվազովսկու արձանը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Երեւանի կենտրոնը համալրելու է քանդակագործական եւս մեկ աշխատանք։ Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տան հարեւանությամբ, Մոսկովյան փողոցին դիմահայաց, բացվելու է մեծանուն հայ ծովանկարիչ Հովհաննես Այվազովսկու (1817-1900 թ.թ.) արձանը։

Արձանի հեղինակն է քանդակագործ Յուրի Պետրոսյանը, պատվանդանինը՝ վաստակավոր ճարտարապետ, պետական մրցանակի դափնեկիր, պրոֆեսոր Ստեփան Քյուրքչյանը։ Արդեն ավարտին են մոտենում պատվանդանի կառուցման աշխատանքները, որի համար որպես հումք է օգտագործվել Փամբակի գրանիտը։ Ըստ Ս. Քյուրքչյանի, արձանը նույնպես ձուլված պատրաստ է եւ մոտ օրերս կտեղադրվի պատվանդանին։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

2002 հոկտեմբերին Հայաստանում ներկրման ծավալները մոտ 2 անգամ գերազանցել են արտահանմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ 2002 թ.-ի հոկտեմբերին Հայաստանում ներկրման ծավալները կազմել են 59386 մլն. դրամ (մոտ 104,2 մլն ԱՄՆ դոլար), իսկ արտահանմանը՝ 29903 մլն. դրամ։ Ինչպես հայտնեցին ՀՀ Մաքսային պետական կոմիտեից, հոկտեմբեր ամսին Հայաստանի ամենախոշոր առեւտրական գործընկերներն են եղել Ռուսաստանը, Բելգիան, Իսրայելը։ Ըստ ներկրման ծավալների առաջին վեցյակը զբաղեցրել են ՌԴ-ն, Իսրայելը, Բելգիան, Ուկրաինան, Բուլղարիան եւ Իրանը։ Հայկական ապրանքների հիմնական ծավալներն արտահանվել են Իսրայել, Բելգիա, ՌԴ, Մեծ Բրիտանիա եւ ԱՄՆ։

Երբ պատգամավորները «ղողացնում» են իրենց մանդատների համար

Սոցիալական բեւեռացման նոր խթա՞ն

Պարզվում է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանն այդքան էլ երկչոտ չէ եւ մեկ-մեկ էլ սիրում է, ինչպես ասում են, «ճիշտը երեսին ասել»։ Նախարարի հերթական «ճշտախոսությունը» բացվել էր երեկ խորհրդարանում, երբ հանձնաժողովների համատեղ նիստում քննարկվում էր ոչ ավել ոչ պակաս բարձրագույն պաշտոնյաների աշխատավարձերի բարձրացման խնդիրը, որը կառավարությունն առաջարկում էր 2003 թ. բյուջեի շրջանակներում։

թյան շահարկման համար։ Դա թերեւս բացատրվում է այն գիտակցմամբ, որ եթե այս ընթացքում աշխատավարձերի բարձրացման հարցը չլուծվի, ապա հաջորդ 4-5 տարիների ընթացքում դրան ընդհանրապես չի կարելի անդրադառնալ։ Վարդան Խաչատրյանի մեկնաբանությամբ, այս պահը հարմար է այնքանով, որ ընտրություններից առաջ ոչ ոք չգիտի՝ ով է ընտրվելու բարձրագույն պաշտոններում կամ նշանակվելու։ Մի խոսքով, կառավարությունը ոչ թե իր մասին է մտածում, այլ նոր իշխող պաշտոնյաների, իսկ բարձրաստիճան պաշտոնյաների աշխատավարձերն՝ առանց հաշվի առնելու մյուս շրջանակներին։ Ըստ «Օրինաց երկիր» խմբակցության անդամ Մհեր Շահգելդյանի, դա ոչ թե հակակոռուպցիոն նշանակություն է ստանում, այլ ավելի է խորացնում սոցիալական բեւեռացվածությունը։ Իսկ ԱԺ սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանության հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Թադեւոսյանի. «Դրա մեջ տրամաբանություն կա։ Եթե մարդը պաթոլոգիական շեղում չունի, եթե նրա աշխատավարձը բարձր է եւ գիտի, որ կա խիստ պետական վերահսկողություն, նա չի գնա կաշառքի։ Այդուհանդերձ, համամասնորեն պիտի բարձրացվեն նաեւ մյուսների աշխատավարձերը, կենսաթոշակները։ Վերջիններիս թողնել նույն վիճակում եւ բարձրացնել մյուսներինը, դասակարգային շերտավորման կտանի։

Թեման թեեւ ինքնին հետաքրքրական էր, սակայն ավելի հետաքրքրական էր, թե ինչպես էին ԱԺ պատգամավորները մեկնաբանում իրենց աշխատավարձերի բարձրացման հանգամանքը։

Վարդան Խաչատրյանի համոզմամբ, բարձրագույն պաշտոնյաների՝ հանրապետության նախագահի, վարչապետի, ԱԺ պատգամավորների եւ նախարարների աշխատավարձերի բարձրացումը հակակոռուպցիոն նշանակություն ունի։ Նա հենց այդպես էլ ներկայացրեց կառավարության տեսակետը՝ ասելով, թե հարցը լրջորեն վերլուծվել է նաեւ միջազգային կազմակերպությունների հետ եւ կազմում է հակակոռուպցիոն ծրագրի մի հատվածը։ Ըստ այդ «հատվածի», պատգամավորների աշխատավարձերը կազմելու է 360 հազար դրամ, ԱԺ մշտական հանձնաժողովների նախագահներինը՝ 370 հազար, վարչապետինը՝ 400 հազարից ավելի։ Եթե մնար ֆինանսների նախարարին, նա, իհարկե, ավելի կբարձրացներ այդ պաշտոնյաների աշխատավարձերը, բայց խեղճ ու կրակ բյուջեն այդքան հնարավորություն չի տալիս։ Նախարարը դեմ է ջայլամային քաղաքականությանը, երբ պոպուլիզմով զբաղվելով շարունակ հայտարարում են, թե բարձրաստիճան պաշտոնյաներին բարձր աշխատավարձ պետք չէ, առանց այդ էլ նրանք այդ աշխատավարձով չէ, որ ապրում են։ Այդ մտայնությունը վտանգավոր է, քանի որ սովորական է դարձնում կոռուպցիոն երեւույթների հանդեպ հանդուրժողական վերաբերմունքը։

Արդյոք կարելի՞ է հավատալ, թե ցածր աշխատավարձ ստացող պաշտոնյան որքան «փող է լվանում» դրա համեմատ չնչին կաշառք վերցնելով եւ այդպիսով որքան վնաս է պատճառվում պետական բյուջեին։ Այս հռետորական հարցադրմանը պատասխանելիս ֆինանսների նախարարը նախանձելի համոզվածություն հայտնեց, թե տասնապատիկ, քսանապատիկ բյուջեն օգուտ է ունենալու, եթե բարձրացվեն բարձրաստիճան պաշտոնյաների աշխատավարձերը։

Հետաքրքրական է, որ կառավարությունն անգամ չի վախենում նախընտրական շրջանում իր նախաձեռնու-

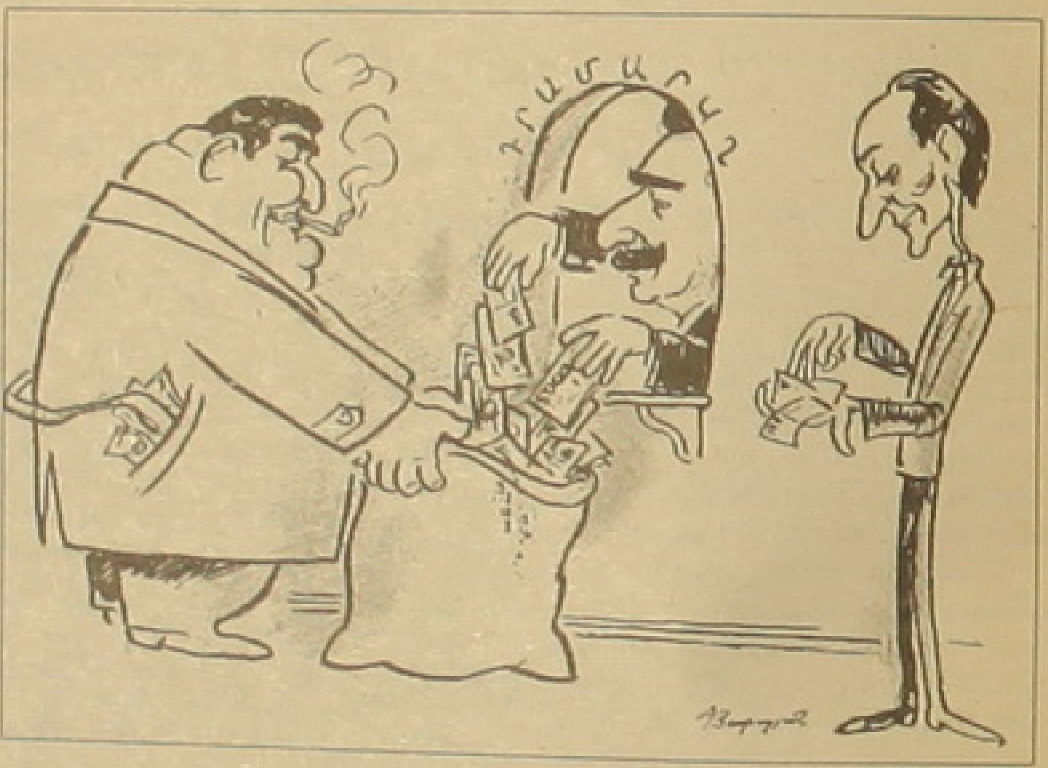

դա ոչ թե անձնական, այլ պետական նշանակության խնդիր է։

Այս հիմնավորումը Վարդան Խաչատրյանին հնարավորություն տվեց մի քանի նախադասությամբ լռեցնել պատգամավորներին, որոնք ոչ թե հարցը քննարկում էին ըստ էության, այլ քաղաքական ենթատեքստով։ Օրինակ, Մանուկ Գասպարյանը նախ տրտնջաց, թե բարձրաստիճան պաշտոնյաների աշխատավարձերն ինչպես պետք է բարձրացնել, թե չէ «այդ աշխատավարձով ապրել չի լինում», հետո բողոքեց, թե ընտրություններից առաջ նման գործընթացը կարող է ընտրողներին հանել պատգամավորների դեմ։ Մի կողմ թողնենք, որ նոր չէ ընտրողների ընդվզումն այս խորհրդարանի դեմ, փաստն այն է, որ այդ պահին պատգամավորը ոչ թե մտածում էր կոռուպցիայի դեմ պայքարի մասին, այլ ընդամենը... վերընտրվելու, ձայներ չկորցնելու։

Թերեւս այս ամբիցիոզությունն էր հունից հանել ֆինանսների նախարարին, որը շատ դիպուկ նշեց, թե այն դեպքում, երբ մի պատգամավորը կողոպտում է մի քանի պատգամավոր պահել, չի կարելի խոսել կոռուպցիայի դեմ պայքարի մասին։

Պատգամավորների մի մասն էլ իրավացիորեն քննադատում էր կառավարությանը, թե չի կարելի բարձրացնել

Մինչդեռ ֆինանսների նախարարը հայտարարում է, թե մյուս կատեգորիաների աշխատավարձերը եւ կենսաթոշակներին ավելացնել կառավարությունն ի վիճակի չէ։ Այնուհանդերձ, կառավարությունը փորձում է բարձրաստիճան պաշտոնյաներին վերահսկելու համար փոփոխություններ կատարել քրեական օրենսգրքում։ Վ. Խաչատրյանը չպարզաբանեց, թե ինչ փոփոխությունների մասին է խոսքը, այնուհանդերձ, ակնարկեց, որ չարաշահման դեպքերի բացահայտման համար միանշանակորեն 15 տարվա ազատազրկում է առաջարկվում։

Սակայն չմոռանանք, որ հատկապես մեծ ընածկների դեպքում (որոնց մասին է նաեւ խոսքը) խիստ պատժամիջոցների սահմանումը ոչինչ դեռ չի ասում։

Կարեւորը չարաշահումների բացահայտումն է եւ օրինականությունը։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Makarios-Holdings-ը մասնակցում է «Հյուսիսային պողոտայի» շինարարության ֆինանսավորմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Միջին Ասիայի երկրների հետ համեմատած, Հայաստանում ավելի բարենպաստ պայմաններ են տնտեսության մեջ ներդրումներ իրականացնելու համար։ Իսկ բանկային համակարգի կառավարելիությունը հանրապետությունում ներկայումս իրականացվում է ավելի արդյունավետ, քան նույնիսկ Ռուսաստանում։ Այս մասին նոյեմբերի 12-ի մամլո ասուլիսում հայտարարեց «ԻԹԲ միջազգային առեւտրական բանկի» խորհրդի նախագահի տեղակալ Վիկտոր Կոնչյան։

Ինչպես հայտարարեց բանկի գործադիր տնօրեն Արա Կիտբալյանը, «ԻԹԲ միջազգային առեւտրական բանկը» Հայաստանի այն փոքրաթիվ բանկերից մեկն է, որը SWIFT միջազգային վճարային համակարգի անդամ է, ինչն էլ այդ բանկի առավելությունն է։ Ըստ Ա. Կիտբալյանի, ընթացիկ տարվա տասը ամիսների արդյունքներով բանկի մաքուր շահույթը կազմել է մոտ 8,7 մլն. դրամ (ավելի քան 15 հազար ԱՄՆ դոլար)։ Այդ նույն ժամանակահատվածում վարկերի ծավալը աճել է 1,7 անգամ եւ կազմել 372,5 մլն. դրամ։ Բանկի ակտիվները տասը ամսում աճել են մոտավորապես 58%-ով եւ կազմել 2614 մլն. դրամ։ Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 2058 մլն. դրամ։ Ա.Կիտբալյանը նշեց նաեւ, որ ըստ բանկի ստրատեգիական զարգացման ծրագրի այս տարվա վերջին նրա ընդհանուր կապիտալը կկազմի 5 մլն. դոլար։

«ԻԹԲ միջազգային առեւտրական բանկը» ստեղծվել է «Բանկ Մենատեպ-Երեւան»-ի հիմքի վրա, որն իր գործունեությունը Հայաստանում սկսել է 1992 թ. իբրեւ ռուսական «Մենատեպ» բանկի Երեւանի մասնաճյուղ։ 2002 թ. ապրիլին բանկի բաժնետոմսերը ձեռք բերեցին արտասահմանյան մի քանի ընկերություններ, որոնք այնուհետեւ ընդգրկվեցին Makarios Holdings-ի կազմում։ Այդ խումբը, որի գլխադաս ընկերությունը գրանցված է Վիեննայում, կազմավորվել է 2001 թ. դեկտեմբերին։

Վ. Կոնչյան նշեց, որ Makarios Holdings-ը Հայաստանում, բացի «ԻԹԲ միջազգային առեւտրական բանկում» ներդրումներ իրականացնելուց, մասնակցում է նաեւ «Հյուսիսային պողոտայի» շինարարության ֆինանսավորմանը։ Ըստ նրա, խումբը մտադիր է այդ նպատակի համար տրամադրել 20-22 մլն. դոլար, որից այսօրվա դրությամբ 3 մլն.-ը արդեն հատկացված է։

Եռակողմ հանդիպումը հետաձգվել է իրանական կողմի խնդրանքով

Տեղեկացնում ենք, որ Հայաստան-Իրան-Հունաստան եռակողմ համագործակցության արտաքին գործերի նախարարների հինգերորդ հանդիպումը, որը պետք է կայանար Թեհրանում, նոյեմբերի 13-ին, հետաձգվել է իրանական կողմի խնդրանքով։ Կիպրոսի հիմնախնդրի կարգավորման շուրջ ընթացող բանակցությունների ներկա փուլում Հունաստանի ԱԳ նախարար Պապանդրեուի զբաղվածությունն անհնարին է դարձրել նրա մասնակցությունը եռակողմ հանդիպմանը, ինչի հետեւանքով էլ կողմերը նպատակահարմար են գտել հետաձգել այն։

Եռակողմ համագործակցության գործադիր կոմիտեի **վեցերորդ** հանդիպման ժամանակացույցն անփոփոխ է՝ Թեհրան, նոյեմբերի 12-13, 2002 թ.։

ԱԳՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺՍ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս. 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՄԱՄՈՒԼ

«Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագիծը բուռն քննարկվեց ԶԼՄ-ների մասնակցությամբ

2002 թ. փետրվարին շրջանառության մեջ դրվեց «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագծի փաթեթը, որը լրատվամիջոցների կողմից բուռն արձագանք առաջացրեց (գերակշռող արձագանքը բացասական էր):

Աշխատանքային եւ հեղինակային խմբերը հետագայում ինտենսիվ աշխատեցին օրենքի նախագծի վրա՝ ներառելով արված դիտողություններն ու առաջարկությունները լրատվության միջոցներից եւ տվյալ դաշտում շահագրգիռ հասարակական կազմակերպություններից: Մեծածավալ աշխատանքների փորձաքննությունների արդյունքում արդարադատության նախարարի տեղակալ Աշոտ Աբովյանը ԶԼՄ-ների քննարկմանը ներկայացրեց վերամշակված նախագծի փաթեթը: Ինչպես ներկայացրեց պրն Աբովյանը. «Նախագծում հիմնական դրույթների կապակցությամբ խոսքը վերաբերում է խոսքի ազատության ապահովման երաշխիքներին, լրատվության աղբյուրների պաշտպանությանը, լրագրողի հավասարմագրմանը, հերքման ինստիտուտին: Այս են հիմնական այն դրույթները, որոնց շուրջ ծավալվում է նախագիծը»: Իսկ թե որոնք են հատկապես առանցքային փոփոխությունները, ի սկզբանե շրջանառության մեջ դրված նախագծի համեմատությամբ, հիմնականում ներկայացված նախագծից դուրս են մնացել լիցենզավորմանը վերաբերող հոդվածները, լրատվամիջոցների նկատմամբ լիազորված պետական մարմինների վերահսկողությանը վերաբերող դրույթները եւ լրագրողների իրավունքներին եւ պարտականություններին անդրադարձող կետերը: Իսկ մյուս հոդվածները միայն խմբագրական փոփոխությունների են ենթարկվել:

Բուռն քննարկումների ու բանավեճի ընթացքում եղան բազմաթիվ քննադատություններ մի շարք հոդվածների՝ հատկապես խոսքի ազատության ապահովման երաշխիքների, լրատվության աղբյուրների պաշտպանության, խոսքի ազատության չարաշահման անթույլատրելիության, ֆինանսավորման աղբյուրների թափանցիկության եւ ազդեցությունների բացահայտման ու այլ կետերի շուրջ, որոնք ընդունվեցին աշխատանքային խմբի կողմից, եւ դեռ 15 օրվա ընթացքում էլ կընդունվեն առաջարկներ, որից հետո օրենքի նախագիծը կրկին վերամշակված կուղարկվի ԱԺ քննարկման ու հաստատման:

Ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանի կարծիքով. «Նախ պետք է արձանագրել, որ նախորդ նախագիծը, որը մեծ աղմուկ ու դժգոհություն առաջացրեց լրագրողական աշխարհում, մեծ չափով փոխվել է, հաշվի են առնվել լրագրողական կազմակերպությունների եւ ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչների կարեւոր, սկզբունքային դիտողությունները: Երկրորդ, ՀՀ արդարադատության նախարարությունը ձգտում է անընդհատ աշխատել ԶԼՄ-ների, հասարակական կազմակերպությունների հետ: Այժմ օրենքի նախագիծը քննարկման փուլում է, եւ դեռեւս արվում են առաջարկներ: Մեզ շատ է մտահոգում գրաքննության հարցը, թեեւ նախագծում կա ձեւակերպում, որը դեկլարատիվ բնույթ ունի, եւ գրաքննող իշխանավորը երբեք չի զգուշանա օրենքի այդ կետը չկատարելուց:

Մտահոգում է նաեւ ազատ տեղեկատվություն ստանալու հարցը, սահմանված չէ, թե տեղեկատվություն չտվողը ինչ պատժի կենթարկվի: Մեր մյուս առաջարկությունները ընդունվել են եւ հույս ունենք, որ այսպիսի լայն քննարկումների արդյունքում կունենանք աշխատող օրենք»:

Հուսանք, որ շահագրգիռ առաջարկները տեղ կգտնեն օրենքի վերամշակված նախագծում, որից հետո միայն կներկայացվի պատգամավորների դատին, իսկ նրանք, կարելի է ենթադրել, այս օրենքի հանդեպ այնքան էլ բարյացակամ չեն:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ՀՀ կապի եւ հեռահաղորդակցության նախարար **Անդրանիկ Մանուկյանի** հետ: Հանդիպումը կկայանա նոյեմբերի 14-ին, ժամը 12-ին, Մամուլի ազգային ակումբում:

ՄԱԱ

«Նոյյան տապանի» հայտարարությունը հեռարձակման հնարավորությունից զրկվելու կապակցությամբ

Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովը (ՀՌԱՀ) կրկին անգամ կամայականություն դրսեւորելով, հեռուստատեսային հաճախականությունների մրցույթը դեռեւս չսկսած՝ մեկ քայլով զրկեց «Նոյյան տապան» ՍՊԸ-ին հեռարձակելու հնարավորությունից: Այս անգամ հանձնաժողովի նախագահը «Նոյյան տապան»-ին պարզապես դուրս մղեց մրցույթից՝ չընդունելով մրցույթին մասնակցելու մասին դիմումը, պատճառաբանելով, որ դրանում նշված չէ, թե հատկապես որ կապուղու մրցույթին է ցանկանում մասնակցել «Նոյյան տապանը»: «Նոյյան տապանի» բոլոր փորձերը՝ ստանալ դիմումը ժամանակին ներկայացնելու մասին ստացական, որտեղ, ինչպես դա սահմանված է հեռուստառադիոհաղորդումների հեռարձակման լիցենզավորման ՀՌԱՀ-ի կողմից սահմանած կարգի 10-րդ եւ 11-րդ կետերում նշված կլինի դիմումում առկա թերությունը՝ 10-օրյա ժամկետում դա շտկելու հնարավորության ընձեռմամբ, մնացին ապարդյուն. ՀՌԱՀ-ն՝ շրջանցելով իր իսկ սահմանած կարգը, մերժեց «Նոյյան տապան»-ին որեւէ ստացական տալը եւ ապա՝ դիմումի ընդունումը:

Հարկ է նշել, սակայն, որ «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին օրենքի» 49-րդ՝ «Արտոնագիր (լիցենզիա) ստանալու դիմումը», հոդվածում, որտեղ մանրամասն թվարկված են բոլոր այն տվյալները, որոնք պետք է նշվեն մրցույթին մասնակցելու ցանկություն ունեցող կազմակերպության դիմումի մեջ, հաճախականության կապուղին նշելու մասին որեւէ խոսք անգամ չկա:

«Նոյյան տապան» ՍՊԸ-ն դիմում է Հայաստանում գործող բոլոր իրավապաշտպան կազմակերպություններին, քաղաքական կուսակցություններին, լրատվության ոլորտում գործող բոլոր կազմակերպություններին, Ազգային ժողովի պատգամավորներին՝ խնդրելով մանրամասն ուսումնասիրել տեղի ունեցածը, տալ անաչառ գնահատական եւ պաշտպան կանգնել արդարության վերականգնմանը եւ օրենքի գերակայությանը:

Գործակալությունը հայտարարությանը կից ներկայացրել է հանձնաժողովին ուղղված «Նոյյան տապանի» դիմումը, ՀՌԱՀ կողմից հրապարակված դիմումի ձեւը, «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին օրենքի» 49-րդ հոդվածը՝ «Արտոնագիր (լիցենզիա) ստանալու դիմումը» եւ ՀՌԱՀ կողմից հաստատված հեռուստառադիոհաղորդումների հեռարձակման լիցենզավորման կարգի 10-րդ եւ 11-րդ կետերը:

ԲՈՂՈՔՈՒՄ Է ՍՊԱՌՈՂԸ

Պահածոյացված վտանգավոր սնունդ

Կարծում եմ որեւէ մեկը չի զարմանա, եթե խանութից գնի մթերքի փակ, անթափանց տուփ եւ բացելիս ապշի դրա զարմանալի պարունակության վրա: Այն, որ բազմիցս ենք խաբվում մթերային եւ ոչ մթերային ապրանքների որակի մեջ, սովորական է դարձել. հնացած խմորեղեն, բորբոսնած պանիրներ, անհայտ բաղադրության զանազան խճողակներ՝ կասկածելի համով: Աղացած մսերի, զանազան երշիկ-նրբերշիկների տհաճ տեսքից ու հոտից դրանց որակի մասին ենթադրություն կարող ես անել եւ դրամ չվատնել: Բայց երբեմն մոռանում ես՝ որտեղ ես ապրում, եւ թե ինչպես մարդիկ մի քանի կոպեկ շահելու համար պատրաստ են արտադրել ու վաճառել ամեն ինչ՝ խիղճը մի կողմ դրած: Զուր տեղը վաճառողին հարցեր մի տվեք այս կամ այն ապրանքի որակի մասին, բոլորն անխտիր լավն են, թարմ են եւ այլն: Վաճառքում շատ կհանդիպես ձկան, մսի պահածոների: Կարդում ես բաղադրությունը, բավարար է թվում: Ահավասիկ. Тушенка "Славянская" с говядиной. Изготовлено на ОАО "ЧМПЗ", Москва, ул. Пермская.

Состав... կարդում ես մետաղյա այս պահածոյի տուփի պիտակի վրա: Իսկ միջինը նողկալի, լորձուն, կոճիկային լորձանման

զանգված է, որին նայելիս անգամ սիրտդ խառնում է: (Կարելի է ենթադրել, որ այս արտադրանքը չի համապատասխանում հասցեատիրոջը, պիտակը փակցված է): Ո՞վ եւ ո՞ւմ համար է արտադրված, եթե շների ու կատուների, ապա պետք է նախազգուշացվի, թե՞ մարդկանց արդեն կենդանիների տեղ են դրել: Որտե՞ղ է վերահսկողությունը. չէ՞ որ սա մարդկանց առողջությանն է վերաբերում: Հարցնում ես վաճառողին (մի՞թե տեղյակ չեն իրենց վաճառած մթերքից), պատասխանում է, թե «Փեթակից» են գնում, բերում, հանձնում իրենց: Հետաքրքիր է՝ ո՞վ է այս ողորմելի արտադրողը, ինքը համտեսե՞լ է իր արտադրանքից: Եթե ոչ (չենք էլ կասկածում), ապա բարեկամաբար խորհուրդ չէինք տա համտեսել, որովհետեւ վտանգավոր է: Բայց շահույթի կոպեկները հաշվելիս այսպիսի անորակ մթերքներ, թունավոր հյութեր արտադրողները լավ կլիներ, որ մի փոքր էլ մտածեին խղճի ու մարդկության մասին (թե չէ ամեն գնով դրամ շահելու մասին է բռնված նրանց ուղեղները): Իսկ գնորդին մնում է զգուշանալ փակ, անթափանց տուփերից եւ հատկապես մսի պահածոներից: Իսկ ավելի ճիշտ կլինի արգելել նման մթերքների վաճառքը, պարզապես հավաքել վաճառասեղաններից: Եվ ընդհանրապես, մեր երկրում կան համապատասխան կազմակերպությունների վերահսկողություն եւ սպառողի իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմներ:

Մ. ԲԱՂԱԼՅԱՆ

ՄԵՐ ՆՅՈՒԹԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Տուժողը բավարարված չէ

Ապրիլի 4-ին «Ազգը» տպագրեց «Օգոստոսի 23, ազգային դաշինք» իրավապաշտպան միության նախագահ Պուշկին Սերոբյանի «Գրագողությունը գողություն չէ՞» վերնագրով հոդվածը: Այն վերաբերում էր հայտնի հասարակական, պետական գործիչ Արամ Փիրուզյանի «Հայկական խոհանոց» գրքերի գրագողությանը: Որպես գրագողության հեղինակ նշված էր Լիլիթ Ղազանչյանը:

Թեպետ բերված էին անհերքելի ապացույցներ, բայց հանցագործության մասին հաղորդման քննարկումն անհասկանալի պատճառներով ձգձգվում էր: Եղան բազմաթիվ բողոքներ: Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ներքին գործերի բաժինը (պետ՝ Աշոտ Միրիջանյան) ակնհայտ կաշկանդված էր, չնայած օրենքը պարտավորեցնում է անհապաղ քննարկել հանցագործության մասին հաղորդումը:

Վերջապես ստացվեց պատասխանը. Երեւանի քաղաքային դատախազի տեղակալ Տիգրան Զնդրյանը հայտնում է, որ Լիլիթ Ղազանչյանը կատարել է հանցագործություն՝ նախատեսված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 140 հոդվածով (գրագողություն): Նկատի ունենալով, որ նա «զղջացել է կատարած արարքի համար եւ բացի այդ ՆԳԲ է ներկայացրել գրքի համար նախատեսված նոր ներդիր էջ, որով վերականգնվել են հեղինակների անտեսված իրավունքները, Կենտրոն համայնքի դատախազի օգնականի 21.08.2002 թ. որոշմամբ մերժվել է քրեական գործի հարուցումը»:

Ցավոք, դատախազությունն այդ մասին չի իրազեկել ոչ խմբագրությանը, ոչ հեղինակին (որպես հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնողների), ոչ էլ տուժողի հարազատներին, որի պատճառով էլ անհասկանալի է, թե ի՞նչ կապ ունի ՆԳ բաժին ներկայացրած ներդիրը հասցրած նյութական եւ բարոյական վնասի հետ, ինչո՞ւ է պարզագույն հարցի քննարկումն անօրեն ձգձգվել, քաշքշուկի հեղինակներն ի՞նչ պատասխանատվության են ենթարկվել: Այդ պատճառով էլ տուժողը ստիպված նորից է բողոքներ ներկայացրել:

Ընթերցողներին իրազեկ կդարձնենք հետագա քննարկումների մասին:

Երեւանում բացվեց ՆԱՏՕ-ի խորհրդաժողով

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանի պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչը նշեց, որ ՆԱՏՕ-ի հետ գործակցությունը երկրի անվտանգության տարրերից մեկն է, եւ Հայաստանը ՆԱՏՕ-ի անվտանգության տարբեր կառույցների հետ իր հարաբերությունները կառուցում է ոչ թե հակասությունների, այլ փոխլրացման սկզբունքների վրա: Նրա կարծիքով, «Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի եւ ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում հանրապետության ակտիվ գործակցությունները լրացնում են իրար»: «Իհարկե, նկատի ունենալով երկրի տարածքում ռուսական ռազմակայանի գոյությունը, Հայաստանը շահագրգռված է առաջիկա զորավարժություններին Ռուսաստանի մասնակցությամբ», ընդգծեց հայ գեներալը: «Չեմ կարծում, թե Ռուսաստանը դեմ լինի Հայաստանում նման միջոցառումների անցկացմանը, քանի որ դա անցկացվում է Հայաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի գործակցության ընդհանուր ծրագրերի շրջանակներում», ավելացրեց նա:

Մ. Մելքոնյանի խոսքերով, առաջիկա զորավարժությունները, որոնք կունենան խաղաղարար բնույթ, կնպաստեն Հայաստանի զինված ուժերի մարտական պատրաստության բարելավմանը: «Ռուսաստանը միայն կողջունի այն, ինչը կնպաստի հայկական զինված ուժերի պատրաստականության բարձրացմանը», եզրափակեց նա: «Մենք առաջին անգամ պատրաստվում ենք նոր տարրեր մտցնել զորավարժությունների սցենարում, ինչը ենթադրում է ականապատման հայկական կենտրոնի մասնակցություն», ավելացրեց Մ. Մելքոնյանը:

Եթե այս տարի Թբիլիսիում անցկացված ՆԱՏՕ-ի «Cooperative Best Effort-2002» զորավարժություններին Հայաստանը մասնակցում էր 15 հոգանոց մեկ ջոկատով, ապա երեւանյան առաջիկա զորախաղերին հայկական կողմը կներկայացնի 100-150 զինծառայող խաղաղարար ջոկատ եւ Հայաստանի զինվորական ինստիտուտի կուրսանտների: Հայ գեներալը հայտնեց, որ Ադրբեջանի զինվորական մասնագետները չեն մասնակցել նախապատրաստական խորհրդաժողովին, ինչից կարելի է ենթադրել, որ նրանք չեն մասնակցի Հայաստանի զորավարժություններին: Նրա խոսքերով, նման եւս երեք խորհրդաժողով է անցկացվելու եկող տարվա փետրվարին, ապրիլին եւ հունիսին:

Ինտերֆաքսի այն հարցին, թե ինչպես կարելի է մեկնաբանել Ռուսաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի հետ Հայաստանի հավասարաչափ համագործակցության անհրաժեշտության վերաբերյալ ՀՀ խորհրդարանի նախագահ Արմեն Խաչատրյանի վերջին հայտարարությունը, Մ. Մելքոնյանը պատասխանեց. «Չեմ կարծում, թե այդ հարցում հարկավոր է հստակ հավասարություն»: «Մենք չպետք է քայլերի դիմենք ելնելով ինչ-ինչ քաղաքական նկատառումներից: Այդ հարցերի առթիվ Հայաստանն ու Ռուսաստանը որեւէ հակասություն երբեւէ չեն ունեցել եւ, կարծում եմ, երբեք չեն ունենա», հայտարարեց ՀՀ ՊՆ ներկայացուցիչը: Նրա խոսքերով, «Ռուսաստանը շահագրգռված է հայկական զինված ուժերի մարտավիճակի եւ կայունության բարձրացմամբ: Ի դեպ, Հայաստանն էլ նույնպիսի շահագրգռություն է հանդես բերում ռուսական զինված ուժերի նկատմամբ»: Նա հիշեցրեց, որ այս տարի առաջին անգամ զորավարժություններ է անցկացրել հայ-ռուսական զինված ուժերի միացյալ խմբավորումը, որի մեջ մտնում են հայկական մեկ կորպուս եւ ռուսական 102-րդ ռազմակայանը:

ՆԱՏՕ-ին Հայաստանի հնարավոր անդամակցության վերաբերյալ Ինտերֆաքսի հարցին ի պատասխան Մ. Մելքոնյանը նշեց, որ «այսօրվա դրությամբ երկրի օրակարգում նման խնդիր չկա»:

Երեւանի խորհրդաժողովը կավարտվի նոյեմբերի 14-ին:

Իրավիճակ

Քաղաքական փոքրամասնությանը կարելի է հասկանալ. ընտրությունները վերահսկելու նրանց հնարավորությունը սահմանափակվում է միայն վստահված անձանց ներկայությամբ, մինչդեռ «Ընտրական օրենսգրքով ընտրությունների ընթացքում որոշումներ կայացնելու իրավասությունը պատկանում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին: Դրանով է պայմանավորված, որ օրերս Շավարշ Քոչարյանի առաջարկած «Ընտրական» օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին նախագծի տեքստում վստահված անձանց թիվն առաջարկվում է կրկնակի մեծացնել, որպեսզի ընտրությունների ընթացքում

օրենսգրքում փոփոխություններին կողմ արտահայտվեց, թեեւ Շ. Քոչարյանի առաջարկած նախագծի ոչ բոլոր դրույթներն է ընդունելի համարում: Հասկանալի է, որ ՀՅԴ-ի վերապահումներն առնչվում էին, փաստորեն, հենց փոփոխություններին, նախագծի բուն նպատակին՝ վստահված անձանց դերակատարության բարձրացման անհրաժեշտությանը: ՀՅԴ խմբակցության ղեկավար Աղվան Վարդանյանը նշեց, թե փոփոխություններն այդ տեսքով ընդունելու դեպքում ընտրատեղամասերում կատարյալ անվերահսկելիություն կտիրի:

Ընդհանրապես այս հարցի կապակցությամբ ՀՅԴ-ի դիրքորոշումներն օրիգինալ կարելի է համարել: Այս կուսակ-ի կուսակցությունները եւս անկեղծ են իրենց ցանկություններում եւ քաղաքական ամբիցիաներ չունեն, ապա կարող էին միանալ հռչակագրին, ինչը, սակայն, տարօրինակորեն տեղի չի ունենում:

Հետաքրքրական է, սակայն, որ ՀՅԴ-ն այս վերաբերմունքին շատ հանգիստ է վերաբերվում: Մասնավորապես Աղվան Վարդանյանը հայտարարեց, թե երկու նախաձեռնությունները միմյանց կապել կամ միմյանցով բացատրել չի կարելի:

Այս մոտեցումը, մեղմ ասած, տարօրինակ է, քանի որ առնվազն նպատակադրումների տեսակետից այդ նախաձեռնությունները միմյանց հետ նույնական են: Ավելին, ՀՅԴ-ն նույնիսկ պատրաս-

Առողջ մրցավազք... հիվանդ ոտքերով

«Ընտրական» օրենսգիրքը նորից քաշքշուկների բովում

կունենան բոլոր այն լիազորությունները, որպիսիք ունեն ընտրական հանձնաժողովի անդամները, բացառությամբ քվեարկությանը մասնակցությունը:

Առաջին հայացքից թվում է, որ ցանկությունն իսկապես արդարացված է: Սակայն պատկերացնել միայն կարելի է, թե ինչ կկատարվի այդ դեպքում տեղամասերում, երբ, ասենք, Ազգային ժողովի ընտրություններում համամասնական ընտրակարգով ներկայացված լինեն 11 կուսակցություններ, ինչպես նախորդ ընտրություններում գումարած 5-6 մեծամասնական ընտրակարգով թեկնածություն առաջադրածները: Ուստի պատահական չէ, որ քաղաքական մեծամասնության ներկայացուցիչները միանշանակ դեմ են արտահայտվում վստահված անձանց ինստիտուտի հանդեպ նման մոտեցմանը: Հանրապետականները միանշանակ դեմ արտահայտվեցին ընտրական օրենսգրքում որեւէ փոփոխությանը՝ ի դեմս հանրապետության վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի եւ «Միասնություն» խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանի: Ուշադրություն դարձնենք՝ հանրապետականները դեմ են ոչ թե առաջարկված փոփոխություններին, այլեւ ընդհանրապես որեւէ փոփոխության, ինչից միայն կարելի է եզրակացնել, թե ՀՀԿ-ի համար ընտրական գործող օրենսգիրքը կամ իդեալական է, կամ առնվազն ձեռնտու: Թե ո՞րն է դրանցից առավել ճիշտը մնում է միայն եզրակացնել:

Որ ՀՀԿ-ի այդ դիրքորոշումը զուտ կուսակցական շահերից բխելու ենթատեքստ ունի, վկայեց նաեւ այն փաստը, որ քաղաքական մեծամասնության մյուս թեւը՝ Դաշնակցությունը, «Ընտրական»

ցությունը, դեռ մինչեւ Շ. Քոչարյանի նախաձեռնության ի հայտ գալը, քաղաքական ուժերի տրամադրությանն էր հանձնել այսպես կոչված գալիք ընտրությունների օբյեկտիվ, թափանցիկ անցկացնելու, քաղաքական կամք դրսեւորելու մասին մի հռչակագիր, որը, սակայն, լուրջ չընդունվեց. ստորագրողները, առաջարկություններ ներկայացնողները շատ քիչ էին: Այսուհանդերձ, արձագանքներ եղան, որոնք, սակայն, բացառապես նախընտրական բովանդակություն ունեին: ՀՅԴ-ի նախաձեռնությունը խանդով ընդունվեց՝ ինչո՞ւ պիտի հենց ՀՅԴ-ն այն ներկայացնի, եւ, թերեւս, դրանով էր հիմնականում բացատրվում մյուս ուժերի՝ հռչակագրին չմիանալու հանգամանքը, ինչպես նաեւ անմիջապես դրանից հետո Շ. Քոչարյանի նախաձեռնության ի հայտ գալը: Նախագծի տեքստին ծանոթանալիս այն եզրակացությանը կարելի է հանգել, թե տեքստը կազմվել է հապճեպ. իրավաբանական ձեւակերպումները թերի են, ոչ պատշաճ ներկայացված, իսկ տեխնիկական բացթողումների ու սխալների մասին ավելորդ է անգամ խոսելը:

Մյուս կողմից հենց Շավարշ Քոչարյանն ինքն անուղղակիորեն հաստատեց, որ նախագիծը հռչակագրի այլընտրանքն է. «Մենք գտնում ենք, որ այս երկու մոտեցումներն իրար պետք է լրացնեն: Եթե Դաշնակցությունն անկեղծ է իր ցանկություններում, կարող է իր առաջարկությունները ներկայացնել եւ միանալ նախագծին»: Ի դեպ նշենք, որ Շավարշ Քոչարյանի ղեկավարած կուսակցությունը դեռեւս չի միացել հռչակագրին, իսկ տրամաբանությունը հուշում է, որ երբ 16-

տակամություն հայտնեց քննարկել Շ. Քոչարյանի ներկայացրած նախագծի դրույթները, ինչից կարելի է եզրակացնել, թե Դաշնակցությունն ընդունում է, որ «16»-ն առավել կոնկրետ միջոցառումներ առաջարկելով շրջանցեց իր նախաձեռնությունը եւ այն թողեց ստվերում: Մանավանդ որ իրականում ընդդիմության նախագիծը հասարակական ավելի մեծ հնչեղություն ունեցավ, քան ՀՅԴ-ինը:

Սակայն զուգահեռ պետք է ենթադրել, թե Դաշնակցությունը դժվար հաշտվի նման ձախողման հետ: Այդ մասին էր վկայում Աղվան Վարդանյանի արած այն ակնարկը, թե չի բացառվում, որ ՀՅԴ-ն «Ընտրական» օրենսգրքում փոփոխությունների սեփական նախագիծը կառաջարկի: Այս ռեւանշը շատ հավանական է, քանի որ ՀՅԴ-ն չափավոր փոփոխությունների կողմնակից է՝ զերծ ընդդիմության ծայրահեղություններից: Մաս լինելով խորհրդարանական մեծամասնությանը, Դաշնակցության համար հեշտ է ձեռք բերել վերջինիս համաձայնությունն օրենքում փոփոխություն մտցնելու համար, այդպիսով վերջնականապես թաղելով «16»-ի եւ Շ. Քոչարյանի նախաձեռնությունը:

Բոլոր դեպքերում խրախուսելի կարելի է համարել քաղաքական ուժերի ցանկությունը՝ կատարելագործել «Ընտրական» օրենսգիրքը, ի վերջո լավագույն տարբերակը ծնվում է երկխոսություններից: Սակայն խնդիրն այն է, որ մեր իրականության մեջ վաղուց արդեն բոլոր քաղաքական ռեֆորմները բացառապես մասնավոր շահի ենթատեքստ ունեն, իսկ նախընտրական շրջանում՝ առավել եւս:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Շիրակի ընդերքը չօգտագործված մեծ հարստություններ է պահում

Մասնագետների խոսքը նաեւ նավթի, գազի, ոսկու եւ բազմամետաղների մասին է

«Ազգի» հոկտեմբերի 31-ի համարում արդեն անդրադարձել ենք Շիրակի մարզում բնական ցեոլիտների՝ «21-րդ դարի հումքի» արդյունահանման եւ օգտագործման հեռանկարայնության խնդրին, որը ոլորտի գիտնական-մասնագետների կողմից առաջ էր քաշվել սեպտեմբերի վերջին Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի Գյումրու բաժանմունքի եւ ճարտարագիտական համալսարանի տեղի կրթահամալիրի համատեղ կազմակերպած գիտագործնական աշխատաժողովում: Մարզի արդյունաբերական համալիրի վերականգնման ու վերապրոֆիլավորման ռազմավարության մշակմանն աջակցելու միտված այդ արդեն երկրորդ ներկայացուցչական գիտական նստաշրջանը ի ցույց հանեց Շիրակի ընդերքի ամբողջ հանքահումքային հարստության չօգտագործված հնարավորությունները, որոնց իրացման քայլերը թերեւս կարող են դրական առումով հեղաբեկել մարզի տնտեսությունը:

«Հայգունմետ» ԳՀԻ գիտահետազոտական լաբորատորիայի վարիչ, հանքաերկրաբանական գիտությունների դոկտոր, ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկիր Պետրոս Ալոյանի վկայությամբ, Շիրակի մարզը եզակի շրջան է օգտակար հանածոների հսկայական պաշարներով եւ զարգացած ենթակառուցվածքով: Հասունացած անհրաժեշտություն է այստեղ եղած հանքահումքային ռեսուրսների լիարժեք ուսումնասիրությունն ու վերագնահատումը, որն իրական նախադրյալներ կստեղծի ճյուղային, միջմարզային եւ տարածաշրջանային նախագծերի մշակման ու հնարավոր իրականացման համար: Խոսքը վերաբերում է ոչ միայն ցեոլիտներին կամ ավանդաբար մարզի հիմնական հարստությունը համարվող տուֆին, բազալտին, պեմզային ու կրաքարին: Դրանք նաեւ վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսներն են, որոնք ներկայումս սահմանափակվում են բազմանպատակ նշանակություն ունեցող, բայց առ այսօր լիարժեք չիրացվող գորշ ածխի եւ այրվող թերթաքարերի պաշարներով: Մասնագետների պնդմամբ, ապացուցված է տարածաշրջանի նավթագազաբերության հեռանկարը, որը ժամանակին հաստատել են ԽՍՀՄ հեղինակավոր պետական հանձնաժողովները: Անշուշտ, տեղական եւ հանրապետական միջոցներով նավթի ու գազի համար երկրաբանա-հետախուզական աշխատանքները անհնար է վերսկսել: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Շիրակի ընդերքի նպատակավոր ստրուկտուրաները շարունակվում են հարեւան երկրների կից տարածքներում, առաջարկվում է ընդգրկվել Սեւծովյան տնտեսական միավորման մեջ՝ այդ ստրուկտուրաների հետախուզմանը միջազգային նախագծերով ներգրավելով (Ախուրյանի ջրամբարի շահագործման օրինակով) հարցով շահագրգռված երկրներին, առաջին հերթին՝ Թուրքիային եւ Վրաստանին: Ակնկալվում է, որ դա արդյունաբերության աճի եւ ներդրումների հոսքի խթան կդառնա:

Մասնագիտական լուրջ հիմքեր կան պնդելու, որ մարզի տարածքում կարելի է գտնել ոսկու, արծաթի, պլատինի խմբի մետաղներ, թանկարժեք եւ կիսաթանկարժեք քարեր: Շիրակի մարզը հարուստ է նաեւ հանքային ու ծծմբային աղբյուրներով, որոնք, ըստ գնահատումների, բավարար են հանքային ջրերի արտադրության եւ առողջարանների կազմակերպման համար:

Նշված խնդիրները լուծելի դարձնելու նպատակով, ըստ պրոֆեսոր Պետրոս Ալոյանի, անհրաժեշտ է իրականացնել հետեւյալ քայլերը: Նախ՝ ռազմավարություն մշակելու համար Գյումրի քաղաքում կազմակերպել «Հանքային հումքի օգտագործման տեխնոլոգիական կենտրոն», որը սկզբում կարող է գործել թեկուզ հասարակական հիմունքներով: Երկրորդ, մշակել նախագծեր հազվագյուտ եւ թանկարժեք մետաղների որոնողահետախուզական աշխատանքների իրականացման, ինչպես նաեւ ոչ մետաղական հանքային հումքի, առաջին հերթին՝ ցեոլիտային ապարների լրահետախուզման համար: Ստեղծել հանքահումքային ռեսուրսների եւ հանքային ջրերի կադաստր: Մշակել հանքահումքային հենքի փուլային ուսումնասիրության եւ արդյունաբերական յուրացման համալիր ծրագիր՝ հաշվի առնելով Շիրակի մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը երկարաժամկետ հեռանկարում, ինչպես նաեւ առկա հանրապետական եւ տարածաշրջանային նախագծերը:

Եվ վերջապես՝ առաջարկվում է մարզում եւ կից տարածքներում նավթի ու գազի հետախուզման նպատակով մշակել «Շիրնավթ» նախագիծը եւ ներկայացնել Սեւծովյան տնտեսական միությանը՝ դրան միջազգային նախագծի կարգավիճակ շնորհելու համար:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԼՂՀ տնտեսության մեջ վերջին 2,5 տարում կատարվել է 30 մլն դոլար օտարերկրյա ներդրում

Սկիզբը էջ 1

Սակայն դա իրականացնելու համար անհրաժեշտ են ներդրումներ, ինչի պակասը Ղարաբաղում զգացվում է: «Մեր հանրապետության ճանաչված չլինելու հանգամանքը թույլ չի տալիս համագործակցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ, ստանալ վարկեր, դրամաշնորհներ», ասաց Դանիելյանը, միեւնույն ժամանակ նկատելով, որ վերջին 2,5 տարում ԼՂՀ տնտեսության մեջ կատարվել է 30 մլն դոլարի օտարերկրյա ներդրում, ինչը փոքր թիվ չէ 150 հազարանոց հանրապետության համար:

ԼՂՀ տնտեսության մեջ, ըստ վարչապետի, առաջնահերթ ուղղություններից են գյուղատնտեսությունը, գյուղմթերքների վերամշակումը, հանքահումքային արդյունաբերությունը, ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաները: Մինչեւ 1992 թ. գարունը, երբ ադրբեջանական ուժերը գրավել էին Ղարաբաղի տարածքի համարյա կեսը, ԼՂ-ում ոռոգելի էր 14 հազար հեկտար, այսօր միայն ոռոգելի է հազար հեկտարը: ԼՂ-ն հարուստ է թանկարժեք ոսկի, արծաթ, պղինձ, կիսաթանկարժեք մետաղներով, հանքային ջրերով: Այս հարստությունն իրացնելու համար, ըստ վարչապետի, անհրաժեշտ է 30 մլն դոլարի ներդրում: Տնտեսության մեջ առաջնային է զբոսաշրջությունը: Զբոսաշրջիկներին գրավելու համար, որքան էլ այցելուների վրա ֆանտաստիկ տպավորություն թողնեն Շուշին, բերդաքաղաքի անդունդը, Գանձասարը, Դադիվանքը, մի խոսքով Ղարաբաղի հրաշք բնաշխարհը, անհրաժեշտ է համապատասխան ինֆրակառուցվածք: Շուշիում, որն ազատագրվելուց հետո քիչ փոփոխություն է կրել, ամերիկյան ներդրումներով կառուցվել եւ շահագործման է հանձնվել հյուրանոց: Այս պահին մայրաքաղաք Ստեփանակերտում ամերիկա-շվեյցարական կապիտալով վերակառուցվում է «Ղարաբաղ» հյուրանոցը, ներդրվելու է 2,5 մլն դոլար:

ՀՕՄԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը նկատեց, որ ԼՂՀ-ից մարդիկ չեն հեռանում, չկա արտագաղթ, եւ որպեսզի մարդիկ ամրանան հայրենի հողին, ամբողջ հայությունը պիտի նպաստի Ղարաբաղի բարգավաճմանը: «Մենք հպարտանում ենք, որ Ղարաբաղից չկա արտագաղթ: Ղարաբաղից արտագաղթը մեզ համար հավասար է մահվան», ավելացրեց նախագահ Ղուկասյանը:

ԼՂՀ նախագահն ասաց, որ հանրապետությունը ներկայացուցչություններ ունի Ռուսաստանում, ԱՄՆ-ում եւ Ֆրանսիայում: «Ղարաբաղի դեսպանների դերը պետք է ստանձնեն մեր կուսակցությունները, սփյուռքահայությունը: Մենք դեսպաններ չունենք, դուք եք մեր դեսպանները, աջակցե՛ք ԼՂ տնտեսության

մեջ ներդրումներին», ընդգծեց Ղուկասյանը:

«Ազգ» օրաթերթի տնօրեն Հ. Առաքելյանը ԼՂՀ տնտեսության մեջ սփյուռքահայության ներդրումներն ապահովելու հարցում առաջարկեց օգտվել «Ազգի» ինտերնետային էջից, անվճար տեղադրել բիզնես-առաջարկներ: «Մենք կատարում ենք փոստատարի դեր, օգտվե՛ք: Թերթը կարդում են աշխարհի ավելի քան 70 երկրներում», նշեց Առաքելյանը:

Եվ Ղուկասյանը, եւ Դանիելյանը հատուկ ընդգծեցին, որ արդեն ժամանակն է մարդասիրական օգնություններից անցնել փոխշահավետ համագործակցության: Մեր չճանաչված լինելը տնտեսական առումով լուրջ բարդություններ է առաջացնում, ասաց ԼՂՀ նախագահը, սակայն մյուս կողմից ցանկացած գործարար, ով նպատակ եւ ցանկություն ունի գործ սկսելու, կարող է հանդիպել նախագահին, վարչապետին: Այսօր Ղարաբաղում հիմնական խնդիրն աշխատատեղերի ստեղծումն է. տնտեսական առաջընթացն է լուծում Ղարաբաղի քաղաքական հարցը: Հայրենասիրությունը, ասաց նախագահը, բիզնես չէ, բիզնեսը պետք է լինի շահութաբեր: «Չեմ կարծում, որ Ադրբեջանը ԼՂՀ-ից լավ վիճակում է: Իմ կարծիքով, ադրբեջանական գյուղերը մեր գյուղերից լավ վիճակում չեն», նշեց նախագահը:

Անդրադարձ եղավ նաեւ ղարաբաղյան հարցի կարգավորմանը: Նախագահ Ղուկասյանը հարց տվեց՝ «Ո՞ւմ օգտին է աշխատում ժամանակը» եւ ինքն էլ պատասխանեց. «Եթե կարողանանք ճիշտ օգտագործել ժամանակը, ուրեմն, ժամանակն աշխատում է մեր օգտին»: «Գործարարներին ասում ենք, նայե՛ք, չուշանաք: Հինգ տարի հետո Ղարաբաղի տնտեսական դաշտը զբաղված է լինելու: Եթե 1994 թ. զինադադարից հետո լինեին այսօրվա ներդրումները, ապա ԼՂՀ-ում վիճակն այլ կլիներ: Եթե հայ ժողովուրդը չպահի Ղարաբաղը, ապա որեւէ հաջողության մասին խոսելը դառնում է անիմաստ: Պատերազմում Հայաստանը տվեց 3,5 հազար զոհ, մի քիչ ավելի՝ Ղարաբաղը: Ղարաբաղը մեր բոլորի, ողջ հայության պատերազմն է: Հայության խնդիրները լուծվում են Ղարաբաղում», ասաց Արկադի Ղուկասյանը:

ԱԶԳ

Միջազգային

ՄԱԿ-ի նոր բանաձեւը Կիպրոսի հարցի վերաբերյալ

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանն Անվտանգության խորհրդում առաջարկել է Կիպրոսի հարցը լուծել կղզին Շվեյցարիայի օրինակով համադաշնություն դարձնելու միջոցով: 137 էջանոց երկար սպասված բանաձեւը, որը երկուշաբթի օրվա երկրորդ կեսին կղզու հունական եւ թուրքական կողմերին է հանձնվել միաժամանակ, ծառայելու է որպես հիմք քաղաքական լուծում գտնելու կղզու 28 տարվա հակամարտությանը, Նիկոսիայից հաղորդում է **«Ազգի»** թղթակից **Ջորջ Տեր-Բարթողը**: Նախկին գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի 1992 թ. առաջարկից հետո սա առաջին համապարփակ բանաձեւն է, որ ՄԱԿ-ը ներկայացնում է երկու կողմերին՝ ակնկալելով, որ առաջիկա 7 օրվա ընթացքում երկու ղեկավարներն այն կընդունեն որպես հիմք, իսկ առաջիկա 30 օրվա ընթացքում այնքան առաջընթաց կարձանագրեն իրենց բանակցություններում, որ հնարավոր լինի Կոպենհագենում դեկտեմբերի 12-ին կայանալիք Եվրամիության գագաթաժողովում հավանություն տալ Կիպրոսի՝ որպես միասնական երկրի, անդամակցությանն այդ կառույցին:

Կարգավորման փաստաթուղթը Կիպրոսում նախագահ Քլերիդեսին է հանձնվել Կոֆի Անանի հատուկ բանագնաց Ալվարո դե Սոտոյի, իսկ Նյու Յորքում թուրքական կողմի առաջնորդ Դենքթաշին (որն ապաքինման շրջան է անցկացնում մեկ ամիս առաջ սրտի վիրահատության ենթարկվելուց հետո)՝ քաղաքական հարցերի գծով գլխավոր քարտուղարի փոխանորդ Կիերնան Պրենդերգաստի ձեռամբ:

Չնայած փաստաթղթի մանրամասները պաշտոնապես չեն հրապարակվել, դիտորդները ենթադրում են, որ դա հազիվ թե բավարարի երկու կողմերին, որոնցից հունականը ձգտում է հասնել երկզոնային, երկհամայնական դաշնության ստեղծմանը՝ համաձայն ՄԱԿ-ի նախկին որոշումների, մինչդեռ թուրքականը՝ մի համադաշնության մեջ թույլ կենտրոնական կառավարության միջոցով իրար հետ թույլ կապեր ունեցող երկու անջատ պետությունների ստեղծմանը:

Բանաձեւը ներառում է Կիպրոսի հիմնահարցի առանցքային խնդիրները՝ կառավարում, տարածք, սեփականություն եւ անվտանգություն: Ըստ դրա, միջազգայնորեն միասնական ինքնություն շնորհելով Կիպրոսին, երկու կողմերին տալիս է ներքին գործերի ինքնուրույն կառավարում: Ըստ ստեղծվելիք նոր սահմանադրության, Կիպրոսը պետք է ունենա ռոտացիոն սկզբունքով գործող նախագահություն եւ վարչապետություն այն պայմանով, որ եթե մեկը կիպրոսցի հույն լինի, մյուսը լինի կիպրոսցի թուրք: Խորհրդարանը կազմված է լինելու վերին եւ ստորին պալատներից, որոնցից վերինում 50-50 ներկայացուցչություն պետք է լինի, իսկ ստորինում՝ համամասնական, ընդ որում ոչ պակաս, քան 25 տոկոսի ներկայություն թուրքական կողմի համար: Կառավարման վեճերը քննող դատարանը պետք է կազմված լինի երկու համայնքներից, երեքական եւ երեք այլ չեզոք (ոչ հույն, ոչ թուրք, ոչ էլ բրիտանացի) ներկայացուցիչներից: Միջազգայնորեն ճանաչված Կիպրոսի ընդհանուր քաղաքացիություն ունենալով հանդերձ, յուրաքանչյուր կողմի քաղաքացի կրելու է նաեւ իր «պետության» ինքնության քարտը:

Փաստաթուղթը նաեւ նախատեսում է 200 հազար կիպրոսցի հույն փախստականներից մոտ կեսին թույլ տալ վերադառնալ իր բնակության վայրը, իսկ թուրք վերաբնակներին՝ Կիպրոսի քաղաքացիություն շնորհել համաձայն հյուսիսում իրենց բնակության տարիների:

Անվտանգության նկատառումներով նախատեսվում է կղզին աստիճանաբար ապառազմականացնել եւ այնտեղ տեղակայել ՄԱԿ-ի միջազգային զորքերը:

«Նոր» Կիպրոսն ունենալու է իր նոր սահմանադրությունը, նոր դրոշը եւ նոր օրհներգը: Բոլոր դպրոցներում հունարենն ու թուրքերենը դառնալու են պարտադիր առարկաներ:

Բանաձեւն ընդունել-չընդունելու վերջին ժամկետ է նշանակվել փետրվարի 28-ը՝ նախագահական ընտրությունների օրը: Իսկ համապատասխան հանրաքվե նախատեսվում է անցկացնել մարտի վերջին:

Բանաձեւն ընդունելուց 3 ժամ անց, շարունակում է իր հաղորդումը Ջորջ Տեր-Բարթողը, նախագահ Քլերիդեսը հասարակության առաջ ելույթ է ունեցել եւ նշել, որ բանակցությունների գործընթացն «այժմ մտնում է նուրբ եւ վճռական փուլ»: «Վաղը քաղաքական գործիչներն ու Ազգային խորհուրդը բանաձեւը քննարկելու են հանգիստ, միասնական ոգով եւ պատասխանատվության բարձր զգացումով: Մենք ամեն ինչ պետք է անենք մեր քաղաքացիների իրավունքների եւ ազատությունների ապահովման համար: Մենք պետք է ընդմիշտ փակենք պատերազմի եւ հակամարտության պատմությունը՝ ձերբազատվելով ամեն տեսակի ծայրահեղական մոտեցումներից: Մեր հիմնական նպատակը լինելու է Կիպրոսի շահերը, գիտակցելով, որ կան որոշակի սահմաններ, որից այն կողմ մեզ բարոյապես չի թույլատրվում գնալ: Կոչ եմ անում ժողովրդին մնալ հանգիստ եւ վճռական», ասել է նա:

ԼՈՆԴՈՆՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Ալ Ղաիդան» մահափորձ է նախապատրաստում Հռոմի պապի դեմ

Իտալիայի հատուկ ծառայությունները Հռոմի պապին հայտնել են, որ «Ալ Ղաիդայի» ահաբեկիչները նրա դեմ մահափորձ էին նախապատրաստել 1999 թ. Ֆիլիպիններ կատարելիք այցի ժամանակ, եւ առկա է նոր մահափորձի վտանգ: Լոնդոնի «Թայմսը» երեկ գրեց, որ մահափորձի կազմակերպիչը բեն Լադենի օգնական Խալիդ Շեյխ Մոհամմեդն է: Իտալիայի հատուկ ծառայությունները քանիցս մտահոգիչ տեղեկություններ են ստացել եւ վերջերս անվտանգության ուժեղացված միջոցներ են կիրառում Վատիկանում:

1995 թ. Ֆիլիպիններում պապի դեմ կատարված մահափորձի մասին վաղուց հայտնի է, բայց 1999 թ. ծրագրված մահափորձի մասին առաջին անգամ է հաղորդվում: Ենթադրվում է, որ պապը Ֆիլիպիններ կայցելի 2003 թ. հունվարին, թեեւ Վատիկանը պաշտոնապես չի հաստատել ժամկետը: Ամեն դեպքում չի բացառվում, որ Խալիդ Շեյխ Մոհամմեդը կրկին կփորձի ոտնձգություն կատարել պապի դեմ:

Մոհամմեդը երկար ժամանակ թաքնվում էր Կարաչիում: Նրա տանը հայտնաբերված փաստաթղթերից պարզվել է, որ նա 1999 թ. քանիցս մեկնել է Ֆիլիպիններ: Նախատեսվում էր պայթյուն կազմակերպել բացօթյա պատարագի ժամանակ: Մոհամմեդի տեղն այժմ անհայտ է, բայց հոկտեմբերին Պակիստանի ոստիկանությունը ձերբակալեց նրա օգնական Ռամզի բեն ալ Շիբին: Մոհամմեդը 38 տարեկան է, զբաղվում է «Ալ Ղաիդայի» ֆինանսներով, կապեր ունի տարբեր երկրների ահաբեկչական կազմակերպությունների հետ, ճամփորդում է կեղծ փաստաթղթերով:

1995 թ. առաջին մահափորձը նախատեսված էր իրականացնել Մանիլայի զբոսայգիներից մեկում պապի ելույթի ժամանակ: Ահաբեկիչներն սպանելու էին ոչ միայն պապին, այլեւ խուճապահար մարդկանցից շատերին: Նրանք ստիպված հրաժարվեցին իրենց դիտավորությունից, քանի որ պատրաստված ռումբը ժամանակից շուտ պայթեց Մոհամմեդի ազգական Ռամզի Յուսեֆի բնակարանում:

ՀԴԲ-ի տվյալներով, հենց Խալիդ Շեյխ Մոհամմեդը եւ Ռամզի Յուսեֆն են միտք հղացել 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ին օդանավերը դարձնել թռչող ռումբեր: Երկուսն էլ մասնակցել են 1993 թ. Նյու Յորքում Համաշխարհային առեւտրի կենտրոնի պայթեցման առաջին փորձին: Ռամզի Յուսեֆը ձերբակալվեց 1995 թ., իսկ Մոհամմեդը 1999 թ. Ֆիլիպիններում նոր մահափորձ ծրագրեց պապի դեմ: Բայց պապի այցը չկայացավ:

Փորձագետների կարծիքով, Ֆիլիպիններում պապի դեմ երկու անգամ մահափորձ ծրագրած Մոհամմեդը չի հրաժարվի հետագա փորձերից: Նա պապին համարում է համաշխարհային ջիհադի անագորույն թշնամի: Քննիչներին հայտնի է, որ Մոհամմեդը, Սուդանի կամ Աֆղանստանի լեռներում թաքնվելու փոխարեն, նախընտրում է շքեղ կյանքով ապրել Մանիլայում, Ստամբուլում եւ Մադրիդում:

Պ. Ռ.

«Ալ Ղաիդայի» ահաբեկիչները տուն են վերադառնում Ադրբեջանով

Գրում է «Թայմսը»՝ վկայակոչելով բրիտանական հատուկ ծառայություններին

Բրիտանական ազդեցիկ «Թայմս» պարբերականը՝ վկայակոչելով երկրի հատուկ ծառայություններին, գրում է, որ «Ալ Ղաիդայի» ահաբեկիչներն արաբական պետություններից Եվրոպա եւ հակառակ ուղղությամբ տեղաշարժվելիս օգտագործում են Ադրբեջանի տարածքը: Անցնող հինգշաբթի օրը, գրում է «Թայմսը», Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարությունը չի բացառել մահմեդականների սուրբ Ռամադան ամսին Եվրոպայում ահաբեկիչների կողմից «կեղտոտ ռումբի» կամ «թունավոր գազի» գործածում: Պարբերականը նշում է, որ ահաբեկիչները Եվրոպա գնալիս օգտվում են Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ Չեչնիայի տարածքներից: Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարության մամլո ծառայության ղեկավար Արազ Գուրբանովը Բաքվի «Էխո» թերթում հերքել է ահաբեկիչների՝ տեղաշարժի համար Ադրբեջանի տարածքն օգտագործելու հնարավորությունը:

Բրյուսելում Չեչնիայի հարցը լուծվեց «3 րոպեում»

Ավելի շատ խոսվեց Կալինինգրադի մասին

Բրյուսելում Եվրամիություն-Ռուսաստան գագաթաժողովն ավարտվեց ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի նշանակալի հաջողությամբ: Նոյեմբերի 11-ի երեկոյան ռուս դիվանագետներից մեկը եվրոպացի գործընկերների մոտ պարծեցավ, ասելով, թե Չեչնիայի պատերազմի հարցը հանդիպման ժամանակ Ռուսաստանի օգտին լուծվել է ընդամենը «3 րոպեում»:

Բանակցություններում Պուտինի գլխավոր խոսակիցներն էին Եվրամիությունում նախագահող Դանիայի վարչապետ Անդերս Ֆոգ Ռասմուսենը, Եվրահանձնաժողովի նախագահ Ռոմանո Պրոդին եւ ԵՄ դիվանագիտական ղեկավար Խավիեր Սոլանան: «Լիբերասիոն» թերթի տվյալներով, հանդիպման ժամանակ առավելապես խոսվել է Կալինինգրադի մարզի մասին: Ռուսաստանն ի վերջո համաձայնել է Եվրամիության առաջարկած փոխզիջողական տարբերակին, ըստ որի ԵՄ ընդլայնման դեպքում Ռուսաստանից Կալինինգրադի մարզ հնարավոր կլինի երկաթուղային կապ իրականացնել ռուսական սովորական անձնագրերով եւ հատուկ տոմսերով: Դա փաստորեն Ռուսաստանի պատասխանն էր Չեչնիայի հարցում Եվրամիության զուսպ վերաբերմունքի դիմաց:

Դեռ Բրյուսել մեկնելուց առաջ նախագահ Պուտինը չեչեն անջատականների առաջնորդ Ասլան Մասխադովին համեմատել էր բեն Լադենի եւ մոլլա Օմարի հետ՝ բացառելով նրա հետ բանակցելու հնարավորությունը: Այդուհանդերձ, գագաթաժողովի ավարտից հետո կայացած մամլո ասուլիսում Ռասմուսենը հայտարարեց, թե Չեչնիայի պատերազմը «չի կարելի համարել լոկ ահաբեկչության խնդիր», եւ որ «քաղաքական լուծումը միակ հնարավոր ելքն է»: Մինչդեռ նախագահ Պուտինը լրագրողներին խստությամբ հայտարարեց. «Ռուսաստանը կռվում է ոչ միայն Չեչնիայի ահաբեկչության, այլեւ միջազգային ահաբեկչության դեմ: Կամ միասին կպայքարենք, կամ էլ մեծ վտանգի մեջ կլինենք»: Պուտինի կարծիքով, չեչենների անջատական շարժումը «վերածվել է ծայրահեղականության եւ կրոնական արմատականության»:

Գագաթաժողովում ստորագրվեց «հակաահաբեկչական պայքարի ծրագիր», որում հենց սկզբում դատապարտվում է Մոսկվայի Թատերական կենտրոնում իրականացված ահաբեկչությունը: Եվրամիությունը եւ Ռուսաստանը պարտավորվեցին դատել բոլոր ահաբեկիչներին, խորացնել դատական համագործակցությունը եւ տեղեկատվական փոխանակումները: Ռոմանո Պրոդին մամլո ասուլիսում հայտարարեց, որ շուտով նոր համաձայնագրեր են ստորագրվելու արդարադատության եւ անօրինական ներգաղթի հարցերի առնչությամբ:

Պ. Ռ.

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Իսկ հայե՞րը

Թուրքիայի վերջին ընտրությունների արդյունքները մեծ արձագանք ստացան իտալական մամուլում՝ ստիպելով այդ թվում վերհիշել նաեւ Հայոց ցեղասպանությունը:

Ստորեւ ներկայացվում է իտալական «Իլ Ջոռնալե» օրաթերթի նոյեմբերի 7-ի համարում տպագրված հոդվածներից մեկի հայերեն թարգմանությունը, որը «Ազգ»-ին է տրամադրել Իտալիայում ՀՀ դեսպան Գագիկ Բաղդասարյանը:

Մի բան կա, որ ոչ մի կերպ չեմ կարողանում հասկանալ: Բոլորը գրում են, թե Թուրքիան մի քայլի վրա է իր պատմության ընթացքը փոխելու ճանապարհին, եւ որ իսլամական կուսակցության հաղթանակը ճշմարտությունը կասի այս ազգի մասին, որը հավերժական տատանումների մեջ է Եվրոպայի /ուր դարեր շարունակ հզոր ուժ է ներկայացրել/ եւ Ասիայի անատոլիական բարձրավանդակների /ուր ավելի խոր արմատներ ունի/ միջեւ, ու միով բանիվ ճշմարտությունը կասի այս պետության մասին, որը Եվրամիության մեջ մտնելու համար պետք է ավելի շատ հարգի մարդու իրավունքները /անձի ազատությունը/, հետո պետք է վերջնականապես հրաժարվի մահապատժից /տանջանքից/, հետո պետք է ավելի հանդուրժող լինի խղճի /քննադատության/, տեղեկատվության /արտահայտման/, գաղափարների /ցույցերի/ ազատության եւ նման փուչ բաների հանդեպ: Բոլոր, այսպես ասած, լավ եւ արդար բաները: Շատ լավ: Ինչն, այնուամենայնիվ, չեմ կարողանում հասկանալ, այս է՝ կկամենայինք իմանալ, թե ինչո՞ւ ոչ մեկը, հայ ժողովրդի տխուր ճակատագրի վերաբերյալ ասված անվերջ խոսքերից հետո, բառ անգամ չի արտաբերում այն մասին, որ թուրքերն այսօր համառորեն ժխտում են այն, ինչը պատմությունը համարում է XX դարի մեծագույն ցեղասպանություններից մեկը՝ Հայոց ցեղասպանությունը: Գոյություն ունի Եվրախորհրդարանի որոշումը /1987/, որտեղ հստակ ասվում է. «Թուրքիան Եվրոպայից դուրս կմնա այնքան ժամանակ, մինչեւ չճանաչի դարասկզբին կատարված այդ ցեղասպանությունը»: Ֆրանսիայի Սենատը նույնիսկ օրենք է ընդունել: Ամերիկայի Կոնգրեսի բանաձեւի ընդունումը կասեցրեց Բիլ Քլինթոնը հենց Թուրքիայի՝ ԱՄՆ-ի բանակային դաշնակցի, ճնշմամբ: Իտալիայում 2001 թ. նոյեմբերին, ի դեպ, Հռոմի պապի խոսելուց հետո, որոշումն ընդունվեց բոլոր կուսակցությունների կողմ ձայներով, բացառությամբ Կոմունիստական վերահիմնման, որն ավելի խիստ բանաձեւի կողմնակից էր: Շատ լավ: Որեւէ մեկը կամենո՞ւմ բացատրել, թե ինչո՞ւ հայերի մասին ոչ ոք երբեք չի խոսում:

Ֆիլիպպո Ֆաչչի

«Իլ Ջոռնալե», 7.11.2002 թ.

Վրաստանում ադրբեջանցիներին նեղում են, երբեմն՝ սպանում

Վրաստանի ադրբեջանաբնակ շրջաններում, մասնավորապես Գարդաբանում, վերջին ամիսներին կրկին սկսվել են ադրբեջանցիների դեմ զինված հարձակումները: Ադրբեջանական գրեթե բոլոր լրատվամիջոցները երեկվա համարում զայրույթով նշում են Գարդաբանի շրջանի Ջանդարի գյուղի դեպքը. կիրակի գիշերը դիմակավորված զինված անձինք հարձակվել են գյուղի երեք բնակիչների վրա, ովքեր գիշերը մեկնում էին Լիլոյի հայտնի շուկա: Հանդիպելով դիմադրության, զինյալները կրակ են բացել եւ վիրավորել ադրբեջանցիներին, որոնցից մեկին՝ Ն. Ասադովին, ծանր վիճակով տեղափոխել են Թբիլիսիի թիվ 8 հիվանդանոց:

Շրջանի բնակիչները Գարդաբանի շրջանային վարչակազմի շենքի դիմաց կազմակերպել են հանրահավաք՝ Թբիլիսիի իշխանություններից պահանջելով Վրաստանի ավտոճանապարհներին թալանով զբաղվող անօրինական զինված խմբավորումներին ձերբակալելու անհապաղ միջոցներ ձեռնարկել: Ադրբեջանցիների կարծիքով, զինված խմբավորումների կորիզը կազմում են սվանները, ովքեր 90-ական թթ. Սվանեթիի լեռնային շրջաններից բնակեցվել են հարթավայրերում՝ ադրբեջանական եւ հայկական գյուղերի հարեւանությամբ:

Մշակույթ

Բանաստեղծը մեզ փրկում է ավերումներից

Հրաչյա Թամրազյանի «Զվարթ գիտություն» գիրքը

Գրողների տանն օրերս տեղի ունեցավ Հրաչյա Թամրազյանի բանաստեղծությունների «Զվարթ գիտություն» գրքի քննարկումը: Բանաստեղծներն ու գիտնականները արժեւորեցին բանաստեղծությունների հազվադեպ գրքերից մեկը, գրական դաշտում վարուցանք անողները՝ Աղասի Այվազյանը, Հովհաննես Գրիգորյանը, Ալիս Հովհաննիսյանը, Աղվան Վարդանյանը, Դավիթ Մուրադյանը՝ բանաստեղծորեն, մեր գրածին տիրություն անողները՝ Նատալյա Գոնչարը, Մարտին Գիլավյանը եւ Գուրգեն Գասպարյանը՝ գիտականորեն: Ամեն մեկն իր ձեւով ասաց, բայց ամեն դեպքում շեշտվեց, որ հայ բանաստեղծության արդի ժամանակներում մենք գործ ունենք իրավ բանաստեղծության հետ:

Վերջին 10-14 տարում մենք մեր պատմության նոր էջն ենք բացել ու փորձում ենք իմաստավորել մեր այսօրը: Ու թեեւ «դեմքերն ու մարդիկ ծածկված են ստի այնպիսի շերտով, որ օրերն անգամ դարձել են մատնիչ, եւ հուշարար են ամեն գիր ու տող», բայց փնտրում ենք բառեր՝ մեզ արժեւորող: Մեր մեջ խորտակված այս տասնամյակը (տասնամյակ ասենք) մեզ նոր խոսք ու ասելիք պարտադրեց, բայց այնպիսի խոսք, որ խելահեղ կրքից ու ծայրահեղությունից հեռու մնա, որ մենք հեռու մնանք պարապ ձոներից կամ ամեն օր ինքներս մեր վախճանը կարդացող մահախոսականներից: Ու որպեսզի այսպես լինի, այսինքն՝ համեմատաբար առավելագույնս ճշմարիտ, պիտի կարողանայինք փիլիսոփայորեն ճիշտ գնահատել մեզ տրված ամենամեծ պարգեւը՝ ազատությունը, որ շնորհ է վերին ու հոգու խայտանք եւ մաքուր արյուն: Բայց...

«...Հավիտյան կույր, հավիտյան անգետ /Երկրպագեցինք ու ծունկի իջանք /Կրկին մեր կերտած կուռքերի առաջ /Ավելի համր, ավելի դաժան, /Ու մեր կրկնակի պատիժը դարձավ /Ազատությունը՝ իբրեւ խարազան...»:

Այս օրերին, այս ժամանակներում, երբ «խտանում է միգամածը ոգու», աստղային նոր ճանապարհ բացելու ոգու ուժ պիտի լինի մեր մեջ, որ «խենթանա ողբերգակը խորքում /ժամանակը, որ իր դերն է կարդում...»:

Կյանքի դոնդողում ամեն մեկս ունի իր առաքելությունը: Մեզ թվում է, թե, ահա, եկել եմ, որ ժամանակն իր գայթած ցավից հանեմ: Ես եմ, միակը, առաջինը եւ վերջինը, ալֆան եւ օմեգան, ու ինձանից առաջ չի եղել ոչ ոք, ու ինձանից հետո չի լինելու որեւէ ուրիշ իմաստուն առաջնորդ: Ու որպեսզի իմ այս ինքնությունը հաստատեմ՝ կանգնում եմ հրապարակում ու խոսքեր արտասանում՝ «իմաստուն, խելոք, կանխատեսող» մտքեր, իբր թե, տեսեք, ես

փորձում եմ փրկել ձեզ: Ու երբ թատերական այս ներկայացումից ոչինչ չի ստացվում՝ մեղավորը դուք եք, որովհետեւ չլսեցիք իմ խոսքը: Այս կերպ փորձում ենք մեզ համար տեղ գտնել պատմության ու ոգու պարապ տարածքներում: Սնափառ ճիգեր:

Փառք Աստծո, Հրաչյա Թամրազյան բանաստեղծն այսպիսի հավակնություններ չունի: Նա անգամ չի փորձում մեր ժամանակների մարգարեն դառնալ: Ինքը գրում է իր մասին, բանաստեղծի մասին, գրում է այն համոզմունքով, որ ինքն իրեն թարգմանելով, մի օր կհասնի սահմանին ու կաղապարի. «Կանգ առ, ակնթարթ»: Նույնիսկ սա էլ հավակնություն չի դարձել, այլ սոսկ ցանկություն է: Հրաչյա Թամրազյանը լավ գիտե, որ մեզանից ամեն մեկն ապրում է կյանքով կրկնակի, իր ներսում դարսում ամեն անցնող օր: Ու եթե մեկը՝ որպես մշտահունչ քար, բարբառում է ունայնության մեջ, ամեն մի շարժում անիմաստ է դառնում: Ինքն իրեն ցանկանում է ապրել անհոգի, թեթեւ (ոչ՝ անիմաստ), որպեսզի չծանրանա այս ժամանակի վրա, եւ օրերը չդառնան աղետաբեր:

Իր գրքի անվանումը՝ «Զվարթ գիտություն» (La Gaye Scienza), վերցված է միջնադարյան տրուբադուրների պոեզիայից (XI-XIV դդ.): Այն հին պրովանսյան բանաստեղծության բնորոշումներից մեկն էր՝ իբրեւ երգի, ասպետականության եւ ազատամտության խորհրդանիշ: Այն ունի անտիկ արմատներ: Իբր ժանրային բնորոշում՝ տարբեր մեկնաբանություններ ու զարգացումներ է ստացել հետագայում (այս խորագրով, օրինակ, գիրք ունի Նիցշեն, որում զուգորդված են փիլիսոփայության արձակն ու պոեզիան: Այսպես է վերնագրված Եղիշե Չարենցի վերջին, մեծ կտավի գործերից մեկը, որի սեւագիր, քայքայված օրինակն է միայն պահպանվել եւ որից քաղված է գրքի բնաբանը: «Գեղագիտական արկածախնդրության» այս որակը նոր իմաստավորում է ստացել Հրաչյա Թամրազյանի հատընտիր հատորյակում, որը կարդալով զգում ես. ամեն, ամեն ինչ կարող է արժեզրկվել, հատկապես խոսքը: Հրաչյա Թամրազյանի մեծագույն տագնապն է այս, որի մաքրման համար պայքարում է իր ամեն բանաստեղծությունում, ամեն տողում:

Խեղկատակների համար միշտ էլ հեշտ է եղել: Նրանք գալիս, անցնում են, ավերելով ամեն ինչ՝ բնավ մտահոգ չլինելով: Բանաստեղծի գործն է դժվար: Նա պարտավոր է ամեն օր, ամեն ժամ մեզ փրկել ավերումներից: Հրաչյա Թամրազյան բանաստեղծն այս է անում իր նոր գրքով:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Վերականգնենք հայոց փառքի եւ միասնության Զվարթնոց տաճարը

Մոսկվայի նոր իրավաբանական ինստիտուտի Երեւանի մասնաճյուղում տեղի ունեցավ առաջին՝ «Զվարթնոց տաճարի վերականգնումն ըստ Թորոս Թորամանյանի նախագծի» գիտաժողովը:

Գիտաժողովին իրենց մասնակցությունն էին բերել ճանաչված եւ վաստակաշատ շատ գիտնականներ, որոնց համար քննարկվող հարցը ոչ միայն սրտամոտ, այլեւ նրանց երկար տարիների գիտական պրպտումների թեման էր:

Գիտաժողովում լսվեցին հետեւյալ տարաբնույթ մոտեցումներ թելադրող զեկուցումները՝ «Պատմական հուշարձանների հետազոտման բնագավառում դիստանցիոն մեթոդների կիրառման հնարավորությունները եւ անհրաժեշտությունը», «Զվարթնոց տաճարի կառուցման համար օգտագործված որոշ նյութերի հետազոտության արդյունքները», «Զվարթնոց տաճարի վերականգնման համար առաջարկվող, հենարան հանդիսացող երկաթբետոնե շինությունների հարատեւությունը», «Հնագիտական պեղումների կարեւորությունը Զվարթնոց տաճարի վերականգնման գործում», «Զվարթնոց տաճարի ճարտարապետական առանձնահատկությունները», «Զվարթնոց տաճարի պատմական ներդաշնակությունը Քարահունջի քարե աստղադիտարանի հետ», «Զվարթնոցը՝ հայ ոգու եւ իմաստնության տաճար», «Աշխարհի ժողովուրդների մշակութային ժառանգության հուշարձանների կոմպլեքսային պաշտպանությունը (Զվարթնոց տաճարի վերականգնման աշխատանքների ժամանակ օգտագործելու համար)», «Զվարթնոց տաճարի իրական բարձրության վերականգնման մաթեմատիկական համեմատական վերլուծությունը», «Շենքերի, շինությունների եւ ճարտարապետական հուշարձանների սեյսմոմեկուսացման նոր տեխնոլոգիական մեթոդները եւ նրանց օգտագործման հնարավորությունները Զվարթնոց տաճարի վերականգնման ժամանակ» եւ այլն:

Համակողմանի վերլուծությունների ընթացքում առաջ քաշվեցին այնպիսի խնդիրներ, ինչպիսիք են՝ տաճարի վերականգնման ժամկետները, աշխատանքների ֆինանսավորումը, վերականգնման վերաբերյալ լրատվական թափանցիկության ապահովումը, վերականգնման գրաֆիկը եւ այլն:

Զվարթնոցին նվիրված երեւանյան առաջին գիտաժողովն ավարտից առաջ Զվարթնոցի վերականգնման հոգաբարձուների խորհրդի եւ «Միավորված հայեր» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության հավանությամբ հանգեց հետեւյալ եզրակացությունների.

1. XXI դ. գիտատեխնիկական հնարավորությունները թույլ են տալիս Զվարթնոցը վերականգնել իր տեղում՝ հիմք ընդունելով Թորոս Թորամանյանի նախագիծը:
2. Ճարտարապետության դոկտոր Տիրան Մարությանին առաջարկել գիտաժողովի ավարտից հետո, մեկ ամսվա ընթացքում, ստեղծել Զվարթնոցի վերականգնման աշխատանքների ծրագրի գրաֆիկ-նախագիծը կազմող մասնագետների խումբ, եւ այդ խմբի կազմն ու աշխատանքների գրաֆիկը ներկայացնել հոգաբարձուների խորհրդին եւ «Միավորված հայեր» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության վարչությանը:
3. Ի գիտություն ընդունել ելույթ ունեցած մասնագետների հայտարարությունները՝ վերականգնողական աշխատանքներին անվարձահատույց մասնակցելու պատրաստակամության մասին:
4. Առանձին գրքով հրատարակել եւ որոշակի տպաքանակով Զվարթնոց տաճարի թանգարանին նվիրել Թորոս Թորամանյանի նախագծով Զվարթնոցի վերականգնման աշխատանքներին նվիրված գիտաժողովի նյութերը եւ իրենց լուման այդ գործի համար ներդրած քաղաքացիների ցուցակները:
5. Ի գիտություն ընդունել Տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության ազգային գործակալության գլխավոր մասնագետ, «Մշակութային ժառանգություն» հանդեսի գլխավոր խմբագիր Տիգրան Ռշտունու հայտարարությունը Զվարթնոց տաճարի վերականգնման ողջ ընթացքն անվարձահատույց լուսաբանելու վերաբերյալ:
6. Անհրաժեշտության դեպքում հոգաբարձուների խորհրդի որոշմամբ եւ «Միավորված հայեր» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության վարչության հավանությամբ հրավիրել Զվարթնոց տաճարի վերականգնմանը նվիրված երկրորդ գիտաժողովը:

Գիտաժողովի նյութերի արդյունքներն ի մի բերեցին հոգաբարձուների խորհրդի անդամներ, ճարտարապետության դոկտոր Տիրան Մարությանը եւ իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, «Միավորված հայեր» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության վարչության նախագահ Ռուբեն Ավագյանը:

ԱՐԹՈՒՐ ԹԱՐԽԱՆՅԱՆ,
վաստակավոր ճարտարապետ
ՂՈՒԿԱՍ ՉՈՒԲԱՐՅԱՆ,
ՀՀ ժողովրդական նկարիչ,
քանդակագործ

ԵԿԵՂԵՑԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Երանի եկեղեցի շինողաց

Սերն ու հավատն առ Աստված, առ ճշմարտություն, երկու ընկերներին՝ Գրիշա Մելիք-Սարգսյանին եւ Արմեն Աղաջանյանին, կենտրոնացրեց քարաշեն եկեղեցիների մանրակերտերի կառուցման վրա: Բազում անքուն գիշերներից հետո Գրիշան ոսկերչական ճշտությամբ ու իրար չգիջող գեղեցկությամբ ստեղծեց 9 հայկական բազիլիկ եկեղեցիների քարե մանրակերտեր: Որոշ ժամանակ անց, գոհանալով փոքրածավալ եկեղեցիների ստեղծման ու կառուցման հաջողություններով, հավատն առ Աստված, նաեւ ի հիշատակ Արմենի 3 վաղամեռիկ զավակների, երկու ընկերները որոշեցին կառուցել եկեղեցի, մի աղոթատուն, որ Ավանի բնակչության համար ուխտատեղի դառնա: 1996 թ. քաղաքապետարանի թույլտվությամբ եւ այն ժամանակվա Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արքեպիսկոպոսի հովանավորությամբ ու օրհնությամբ հատկացվեց 600 քմ տարածք Ավան համայնքի Նարեկացի թաղամասում եկեղեցի կառուցելու համար: 1996 թ. մարտից սկսվեցին քարակույտերի ու աղբակույտերի հեռացման ու շինարարական աշխատանքները: Սբ. Աստվածածին եկեղեցին խորանով, զանգակատնով զբաղեցնում է մոտ 40 քմ, ունի 11 մ բարձրություն: Եկեղեցուն կից կառուցվել է մատաղատուն եւ հոգեւոր կենտրոն (որի միայն տանիքի աշխատանքներն են մնացել): Երկու տարի ներքին հարդարման աշխատանքները ձգձգվում էին նյութական միջոցների բացակայության պատճառով: 2002 թ. Գրիշա Մելիք-Սարգսյանը դիմում է Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդին (որի ձեռամբ օծվել եւ օրհնվել են եկեղեցու խաչերը) ու, ստանալով Մայր աթոռի աջակցությունն ու Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ եպս. Կճոյանի օգնությունը, ավարտում է եկեղեցու կառուցումը:

Նոյեմբերի 9-ին, վաղ առավոտից ուրախ տրամադրությունը համակել էր Ավան համայնքի Նարեկացի թաղամասի բնակչությանը, բազմաթիվ բարձրաստիճան հյուրերի, որոնց թվում էին վճռաբեկ դատարանի նախագահ Հենրիկ Դանիելյանը, քրեական եւ զինվորական գործերով վերաքննիչ դատարանի նախագահ Տիգրան Սահակյանը, ԱԺ պատգամավորներ, գրողներ, մտավորականներ ու հավատացյալներ: Նրանք եկել էին մասնակցելու Սբ. Աստվածածին եկեղեցու օրհնության, մատաղատան եւ հոգեւոր կենտրոնի բացման արարողությանը: Սբ. Աստվածածին եկեղեցու օրհնության կարգը կատարեց Արարատյան հայրապետական թեմի հոգեւոր դասը՝ Նոր Նորքի Սբ. Սարգիս եկեղեցու հովիվ տեր Նորայր քահանա Բաղդասարյանի եւ Սբ. Զորավոր եկեղեցու հովիվ տեր Վարդան քահանա Գափոյանի գլխավորությամբ: Այդ օրը նաեւ օրհնություն ստացան եկեղեցու շինարարությանը մասնակցած, այժմ նորապսակներ Համբարձում-Գայանե Մելիք-Սարգսյանները, Կարեն-Հերմինե Ղարիբյանները, Արման-Արմինե Աթինխանյանները, Արսեն-Լիլիթ Գեւորգյանները,

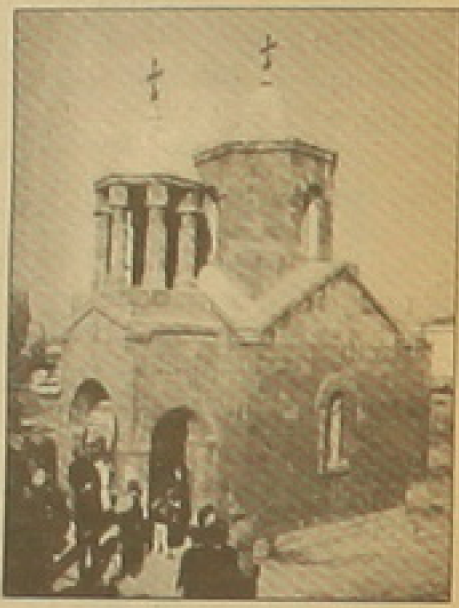

Արտակ-Թագուհի Բեյբությանները եւ Սարգիս-Նունե Հովսեփյանները: Սբ. Աստվածածին եկեղեցին, օրվա առիթով, հարստացավ XVII դարի երկու սրբապատկերներով (հայր Նորայր քահանայի անձնական նվերը) եւ մեկ խաչքարով՝ հավատացյալ Սարգսյանների ընտանիքի կողմից: Մատուցվեց օրհնված սուրբ մատաղը:

Իսկ ինքնուս ճարտարապետ-շինարար Գրիշա Մելիք-Սարգսյանի համար այդ օրը հիշարժան էր նրանով, որ նա կարողացավ շարունակողը լինել իր ազնվական տոհմի նախապապերի՝ Մելիք-Սարգիսի (17-րդ դարում ԼՂՀ-ում կառուցել է Սբ. Աստվածածին եկեղեցին) եւ Մելիք Ավետիսի (վերանորոգել է Էջմիածնի վանքերից մեկի գմբեթը, ու թաղված է եկեղեցու բակում) գործը: ԼՂՀ գրողների միության անդամ, 7 գրքերի հեղինակ, արդարադատության առաջին դասի խորհրդական, վերաքննիչ դատարանի դատավոր Գրիշա Մելիք-Սարգսյանն իր հոգու բավարարումը ստանում է ժողովրդին խանդավառություն ու երջանկություն պարգեւելով, ինչպես իր հայրը, որի կառուցած աղբյուր-հուշարձանն այժմ էլ հագեցնում է Գյումրի-Աշոցք ճանապարհով անցնողների ծարավը: «Երբ դատավորը եկեղեցի է կառուցում, կնշանակի, որ նա Աստծուն մոտ կանգնած մարդ է, խղճի առաջ մեծ պատասխանատվություն ունի, հետեւաբար արդարադատության իրականացման մակարդակը բարձր կլինի: Եկեղեցին փոքր է, գեղեցիկ, բայց կարեւոր է, որ մեր գործընկերոջ տաղանդը կա նրա կառուցման գործում, ասաց վճռաբեկ դատարանի նախագահ Հենրիկ Դանիելյանը: Դա նշանակում է, որ մենք ժողովրդի վստահությունը շահում ենք հենց այսպիսի արարողություններով»:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Նոր գիրք Շառլ Ազնավուրի մասին

Ֆրանսիացի լրագրող Ռիշար Բալդուչին Շառլ Ազնավուրին ճանաչում է այն ժամանակներից, երբ ինքը դեռ երազում էր լրագրող դառնալ, իսկ Ազնավուրը՝ երգիչ: «Քրիստիան Պիրո» հրատարակչությունում Բալդուչին վերջերս լույս ընծայեց «Ազնավուր. բոհեմական կյանքի զավակի խոստովանանքը» 150 էջանոց գիրքը: Այն նվիրված է Հայաստանի լավագույն դեսպանի կյանքի մեծ ու փոքր իրադարձություններին, թեեւ մշտապես պատմում է գլխավոր դեպքերի մասին:

«Վեց տարեկանից արդեն Շառլը սեփական ճակատագրի տերն էր, ուզում էր ցույց տալ, որ կարող է մի բան նախաձեռնել եւ հասցնել ավարտին: Ճիշտ Նապոլեոնի պես նա չէր ցանկանում իր ճակատագիրը թողնել որեւէ մեկի հայեցողությանը», գրում է Բալդուչին:

Հեղինակը պատմում է, թե ինչպես մանկության տարիներին Ազնավուրը մասնակցում էր ներկայացումների, իսկ հետագայում Ռաուլ Բրետոնի տանը ծանոթացավ Էդիտ Պիաֆի հետ, ապա տքնաջան աշխատեց մինչեւ 1950-ական թթ. ճանաչման հասնելը:

Գրքում խոսվում է Ազնավուրի 3 ամուսնությունների, նրա քույր՝ Աիդայի, փեսայի՝ Ժորժ Կառվարենցի մասին, Շառլ Տրենեի, Ժան Կոկտոյի, Ֆրենկ Սինատրայի եւ Ազնավուրի բարեկամության, կինոյում կատարած 70 դերերի, Շվեյցարիայում, Փարիզում եւ Պրովանսում նրա բնակության մասին: Բալդուչիի ոճը սեղմ է՝ համեմված գեղեցիկ ու անսպասելի անեկդոտներով, որոնք կապված են մասնավորապես կոմպոզիտոր Ժորժ Կառվարենցի եւ նրա հոր՝ Գեւորգի հետ:

Անձամբ Շառլ Ազնավուրի համար շրջադարձային եղավ 1959 թ.: Ալհամբրայում ելույթ ունենալուց առաջ նա խրված էր պարտքերի մեջ, քանի որ նախորդ համերգային շրջագայությունն անհաջող էր անցել: Հեղինակը գրում է, որ Ալհամբրայի համերգում առաջին 5 երգերը սառնությամբ ընդունվեցին: Բայց 6-րդը («Ես ինձ տեսնում էի արդեն...») զուտ ազնավուրյան էր թե՛ անսպասելի բեմադրությամբ, եւ թե՛ կատարմամբ: Երգն ընդունվեց ծափողջյուններով՝ դառնալով Ազնավուրի հաղթարշավի սկիզբը:

Պ. Ռ.

Մարզական

Սլովենիայի Բլեդ քաղաքում անցկացված շախմատի համաշխարհային 35-րդ օլիմպիադան անցավ պատմության գիրկը: Հայ շախմատիստների ելույթների մասին «Ազգն» իր ամենօրյա հրապարակումներում հանգամանորեն պատմել է ընթերցողներին: Այսօր նրանց ուշադրությանն ենք ներկայացնում վիճակագրական որոշ տվյալներ օլիմպիադայի մասնակիցների ելույթների վերաբերյալ, որոնք ցայտուն կերպով արտացոլում են այս կամ այն շախմատիստի ներդրումն ընդհանուր թիմային հաջողությունում:

Լավագույնը Հակոբյանի եւ Մկրտչյանի ելույթն էր

Սկսենք Հայաստանի տղամարդ- ...անց հավաքականից: Մեր ընտրա- ...ին օլիմպիադայում տարավ 7 ...աղթանակ (Դոմինիկյան Հանրա- ...պետություն 3,5-0,5, Իսլանդիա ...,5-1,5, Կանադա 3,5-0,5, Հա- ...րավսլավիա 3,5-0,5, Կուբա ...,5-0,5, Ուկրաինա 3-1, Վրաստան ...-1), չորս հավաքականների՝ Ռու- ...աստանի, Բելառուսի, Հոլանդիա- ..., Հունգարիայի հետ մրցախաղերն ...ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով, կրեց ... պարտություն (Ռումինիա 1,5-2,5, ...եխիա 1,5-2,5, Շվեդիա 1,5-2,5): ...եր հավաքականում լավագույն ...րդյունքը պատկանում է թիմի ա- ...ռաջատար Վլադիմիր Հակոբյանին, ...ը 11 հանդիպումներում վաստա- ...եց 8 միավոր (5 հաղթանակ, 6 ոչ- ...ոքի): Դա հնարավոր միավորների ...2,7 տոկոսն է: Համեմատության ...համար նշենք, որ այս ցուցանիշով ...ակոբյանը զիջում է միայն ՌԴ ...հավաքականի առաջատար Գարրի ...ասպարովին, որը վաստակել է ...հնարավոր միավորների 83,3 տոկո- ...ը (7,5 միավոր 9 հնարավորից. 6 ...աղթանակ, 3 ոչ-ոքի): Ընդ որում, ...ակոբյանն այն 3 շախմատիստնե- ...ից մեկն էր, որ օլիմպիադայում ոչ- ...ոքի ավարտեց հանդիպումը Կաս- ...պարովի հետ: Նման արդյունքի հա- ...սան նաեւ հունգարացի Պետեր Լե- ...կոն եւ Իսրայելի առաջատար Բորիս ...Գելֆանդը: Որպեսզի առավել ընդգծենք Վլադիմիր Հակոբյանի գերազանց արդյունքը, բերենք առաջատար տեղեր գրաված մյուս հավաքականների առաջին խաղատախտակի վրա հանդես եկած շախմատիստների ցուցանիշները. Պետեր Լեկո (Հունգարիա)՝ 6 (11-ից), +1=10-0, 54,5 %, Զուրաբ Ազմայփարաշվիլի (Վրաստան)՝ 7 (11), +4=6-1, 63,6 %, Ե. Ցզյանչուան (Չինաստան)՝ 8 (12), +5=6-1, 66,6 %, Լյուկ վան Վելի (Հոլանդիա)՝ 6 (11), +3=6-2, 54,5 %, Մայքլ Ադամս (Անգլիա)՝ 8,5 (13), +5=7-1, 65,4 %, Բորիս Գելֆանդ (Իսրայել)՝ 5 (8), +2=6-0, 62,5 %, Ռուսլան Պոնոմարյով՝ 6 (11), +3=6-2, 54,5 %: Գերազանց հանդես եկան նաեւ Սմբատ Լպուտյանը՝ 7,5 (11), +4=7-0, 68,1 % եւ Կարեն Ասրյանը՝ 7,5 (12), +3=9-0, 62,5 %: Մեր մյուս շախմատիստների ցուցանիշներն այսպիսին են. Գաբրիել Սարգսյան՝ 5,5 (10), +3=5-2, 55 %, Աշոտ Անաստասյան՝ 3,5 (6), +3=1-2, 58,3 %, Արտաշես Մինասյան՝ 3 (6), +2=2-2, 50 %:

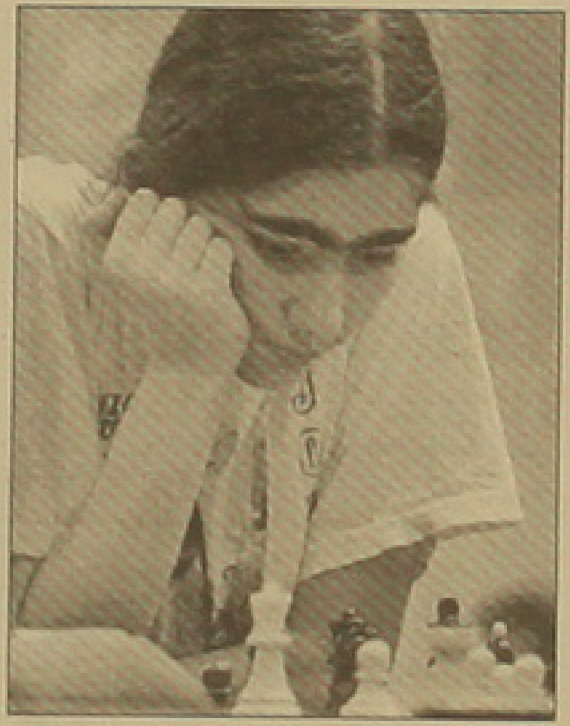

Հայաստանի կանանց հավաքականը 14 մրցախաղերից շահեց 7-ը (Չիլի 3-0, Ֆիլիպիններ 2,5-0,5, Դանիա, Մոնղոլիա, Իրան 2-1, Խորվաթիա, ԱՄՆ 2,5-0,5), 3-ն (Ռումինիա, Լիտվա, Չինաստան) ավարտեց ոչ-ոքի, 4-ում (Ռուսաստան 1-2, Հունգարիա 0,5-2,5, Լեհաստան 1-2, Ադրբեջան 0,5-2,5) պարտվեց: Մեր թիմին առավելագույն քանակի միավորներ (8) պարգեւեց գրոսմայստեր Լիլիթ Մկրտչյանը, որը 12 պարտիաներում տարավ 5 հաղթանակ, 6-ն ավարտեց ոչ-ոքի, մեկում պարտություն կրեց: Լիլիթը վաստակեց հնարավոր միավորների 66,6 տոկոսը: Այս ցուցանիշով Մկրտչյանն առաջատար քառյակում տեղ զբաղեցրած հավաքականների շախմատիստուհիներից, որոնք խաղում էին 2-րդ խաղատախտակին, զիջեց միայն ռուսաստանցի Սվետլանա Մատվեեւային՝ 8 (11), 72,7 տոկոս եւ չինացի Սյույ Յույխուային՝ 7,5 (11), 68,1 տոկոս: Պետք է հաշվի առնել նաեւ, որ Մկրտչյանը 2 անգամ փոխարինել է առաջին խաղատախտակի վրա հանդես եկած Էլինա Դանիելյանին, որի արդյունքը եւս կարելի է բարձր համարել՝ 7 (12), 58,3 տոկոս: Համեմատության համար նշենք, որ աշխարհի չեմպիոնուհի Չժու Չենը նույնատիպ ցուցանիշ ունի: Իսկ լավագույն արդյունքը պատկանում է աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Մայա Չիբուրդանիձեին՝ 8 (11), 72,7 տոկոս: Մեր երկու մյուս շախմատիստուհիների ցուցանիշներն այսպիսին են. Լիլիթ Գալոյան՝ 6,5 (12), 51,6 տոկոս, Գոհար Հլղաթյան՝ 2,5 (6), 41,6 տոկոս:

...եմպիոն 12-րդ ...նգամ

...ացիայի «Սկոնտոն» 12-րդ տարին անընդ- ... նվաճեց Լատվիայի չեմպիոնի կո- ...ը: Այս ցուցանիշը յուրօրինակ ռե- ...դ է Եվրոպայում: Ավարտական տուրից ...աջ «Սկոնտոն» ու «Վենտսպիլսը» հա- ...ար միավորներ ունեին եւ շատերը են- ...րում էին, որ չեմպիոնի կոչման հա- ... մրցակիցներին հարկ կլինի լրացու- ... մրցախաղ անցկացնել: Սակայն ...նտսպիլսն» արդեն երկրորդ տարին ա- ...տական տուրում «սայթաքում» է: Թի- ...ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը «Դինա- ...րգի» հետ (1-1), իսկ ահա «Սկոնտոն» ...ղթեց «Մետալուրգին» (3-1):

Պիոլինը թողնում է կորտը

Ֆրանսիացի թենիսիստ Սեդրիկ Պիոլինը հայտարարել է մեծ թենիսին հրաժեշտ տալու իր որոշման մասին: Այդ վճիռը կայացրել էր Փարիզում կայացած մրցաշարի զուգախաղում Ֆաբրիս Սանտորո-Նիկոլյա Էսկյուդե զույգից կրած պարտությունից հետո:

33-ամյա Պիոլինը պրոֆեսիոնալ թենիսիստի իր գործունեությունը սկսել է 1989 թ.: 13 տարվա ընթացքում նա մենախաղում միայն 5 մրցաշար է շահել: Մեծ սաղավարտի մրցաշարերում Պիոլինի ամենամեծ հաջողությունը 1993 թ. ԱՄՆ-ի բաց առաջնության եւ 1998 թ. Ուիմբլդոնի մրցաշարի եզրափակիչում հանդես գալն է: Հետաքրքրական է, որ երկու դեպքում էլ նա պարտվել է Փիթ Սամփրասից:

2000 թ. Մոնտե Կառլոյում հաղթելուց հետո Պիոլինը թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակում զբաղեցրեց 5-րդ հորիզոնականը, որը նրա կենսագրությունում լավագույն արդյունքն է: Անցյալ տարի Դեւիսի գավաթի եզրափակիչում Ֆաբրիս Սանտորոյի հետ Պիոլինը հաղթեց Հյուիթ-Ռաֆտեր զույգին եւ առաջ մղեց իր թիմին՝ մեծապես նպաստելով պատվավոր մրցանակի նվաճմանը: 1996 թ. Պիոլինը դարձյալ Դեւիսի գավաթակիր Ֆրանսիայի հավաքականի կազմում էր:

OSI Assistance Foundation- Armenian Branch Office

The Armenian Branch Office of the Open Society Institute Assistance Foundation is ...ently seeking applications for the following position:

Program Coordinator

The Coordinator in this position will manage the National Education and Women's ...rams. The Coordinator's responsibility will be to oversee the successful implementation of the ...ndation's Strategy in these areas. Qualifications will include:

* A strong interest in the field of education
* University degree in social sciences
* One year minimum experience in an international organization
* Strong organizational skills
* Good knowledge of relevant software programs: Microsoft Office
* Descretion and ability to handle confidential issues
* Selfi-motivation with an ability to set and meet goals
* Ability to work under pressure
* Fluency in English, Armenian and Russian

For submission of applications/CVs please contact OSI AF-Armenian Branch Office at:
Pushkin 1 Str., apt. 2
Tel: 54 21 19, 54 39 01, 54 17 19; E-mail: jobs@osi.am
Deadline for submission of applications is November 29, 2002, 18:00.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի նարդու ֆեդերացիան նոյեմբերի 26-ին եւ 27-ին, ժամը 12-ին, շախմատիստի տանը կանցկացնի կարճ խաղաձեւի հանրապետական առաջնություն:

Ցանկացողները նախօրոք ցուցակագրվեն շախմատիստի տան գրադարանում:

ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմավիրը» բարձրագույն խմբում

Երեկ ֆուտբոլի ՀՀ առաջին խմբի առաջնությունում կայացան նախավերջին՝ 29-րդ տուրի 3 հանդիպումներ, որոնցից երկուսի ելքը չափազանց կարեւոր նշանակություն ուներ բարձրագույն խմբի միակ ուղեգրի համար մղվող պայքարում: Թեեւ առաջնության ավարտին դեռեւս մեկ տուր կա, սակայն ստացվել էր այնպես, որ ուղեգրի գլխավոր հավակնորդներ «Արմավիրն» ու «Արարատը» վերջին հանդիպումներն էին անցկացնում: «Արարատն» ավարտական տուրի խաղը «Դինամոյի» հետ ավելի վաղ էր անցկացրել, իսկ «Արմավիրը» խաղացանկով մրցաշրջանը պետք է ավարտեր «Միկա-2»-ի հետ հանդիպմամբ, սակայն վերջինս լուծարվել է եւ արմավիրցիներին այդ խաղում գրանցվել է հաղթանակ 3-0 հաշվով: Այնպես որ, «Արմավիր»-«Կիլիկիա» խաղում բարեհաջող ելքի դեպքում արմավիրցիները կարող էին տիրել բաղձալի ուղեգրին: Եվ նրանք ձեռքից բաց չթողեցին ընձեռված հնարավորությունը: Ճիշտ է, առաջինը հաջողության հասան կիլիկիացիները (գոլը խփեց Գառնիկ Ղասաբյանը), սակայն հետագայում Աշոտ Խաչատրյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Գրանցվեց ոչ-ոքի արդյունք (1-1): «Արմավիրը» 30 խաղից հետո վաստակեց 79 միավոր: Նույնքան միավոր կարող էր վաստակել նաեւ Արարատի «Արարատը», եթե հյուրընկալվելիս հաղթեր «Փյունիկ-2»-ին: Սակայն այդ խաղում էլ գրանցվեց ոչ-ոքի նույն՝ 1-1 հաշվով:

Այսպիսով, «Արարատն» առաջնությունն ավարտեց 77 միավորով՝ զբաղեցնելով 2-րդ տեղը: 3-րդ հորիզոնականում «Կիլիկիան» է (72 միավոր): Տուրի 3-րդ խաղում «Սպարտակ-2»-ը 6 անպատասխան գնդակ խփեց «Նոր-Մարաշի» դարպասը:

Այսպիսով, «Արմավիրն» իրավունք ստացավ հաջորդ մրցաշրջանում հանդես գալու բարձրագույն խմբում, որի առթիվ շնորհավորում ենք նորաստեղծ կոլեկտիվի գլխավոր մարզիչ Արսեն Չիլինգարյանին եւ նրա սաներին:

ԹԵՆԻՍ

Սաֆինը սկսեց պարտությամբ

Շանհայում մեկնարկեց թենիսի աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնությունը: Թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակի առաջատար 8 թենիսիստները սկսեցին մրցավեճն ուժեղագույնի կոչման համար: Վիճակահանությամբ նախնական փուլում նրանք բաժանվել են երկու խմբի: «Կարմիր» խմբում ընդգրկվել են ավստրալացի Լեյթոն Հյուիթը, ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինը, իսպանացիներ Կառլոս Մոյան եւ Ալբերտ Կոստան: «Ոսկե» խմբում մրցավեճի կբռնվեն ամերիկացի Անդրե Աղասին, որն ընթացիկ մրցաշրջանում բոլորից շատ հաղթանակներ է տարել, ծագող «աստղեր» 21-ամյա շվեյցարացի Ռոջեր Ֆեդերերը եւ 22-ամյա իսպանացի Խուան Կառլոս Ֆեռերոն, ինչպես նաեւ չեխ թենիսիստ Իրժի Նովակը:

Մրցաշարը սկսվեց Մարատ Սաֆինի եւ Կառլոս Մոյայի հանդիպումով: Խաղասկիզբը հաջող էր ռուսաստանցի թենիսիստի համար, սակայն հետագայում նա սկսեց սխալներ թույլ տալ եւ առաջին խաղափուլում մրցակցին զիջեց 4-6 հաշվով: 2-րդ խաղափուլում հիմնականում հավասար պայքար էր ընթանում: Հաշիվը դարձավ 5-5, որից հետո իսպանացուն հաջողվեց 2 կարեւոր միավոր վաստակել եւ շահել մրցախաղը:

Հաղթողները հայտնի են

Լոս Անջելեսում ավարտվեց թենիսի կանանց ասոցիացիայի առաջնությունը, որի մրցանակներն էին վիճարկում աշխարհի 16 ուժեղագույն թենիսիստները եւ 8 լավագույն զույգերը: Մենախաղում ամերիկուհի Սերենա Ուիլյամսին չհաջողվեց պահպանել չեմպիոնի իր տիտղոսը: Եզրափակիչ մրցախաղում նա պարտվեց բելգիացի Կիմ Կլիյստերսին (5-7, 3-6): Ընթացիկ մրցաշրջանում դա Սերենայի ընդամենը 5-րդ պարտությունն էր: Հետաքրքրական է, որ Կլիյստերսը Մարտինա Հինգիսից հետո դարձավ 2-րդ թենիսիստուհին, որին հաջողվեց մեկ մրցաշարում հաղթել Ուիլյամս քույրերին: Հինգիսին դա հաջողվել էր 2001 թ. հունվարին Ավստրալիայի բաց առաջնությունում: Հաղթանակի համար Կլիյստերսը ստացավ 765 հազար դոլար եւ թենիսիստուհիների համաշխարհային դասակարգման ցուցակում տեղափոխվեց 4-րդ հորիզոնական:

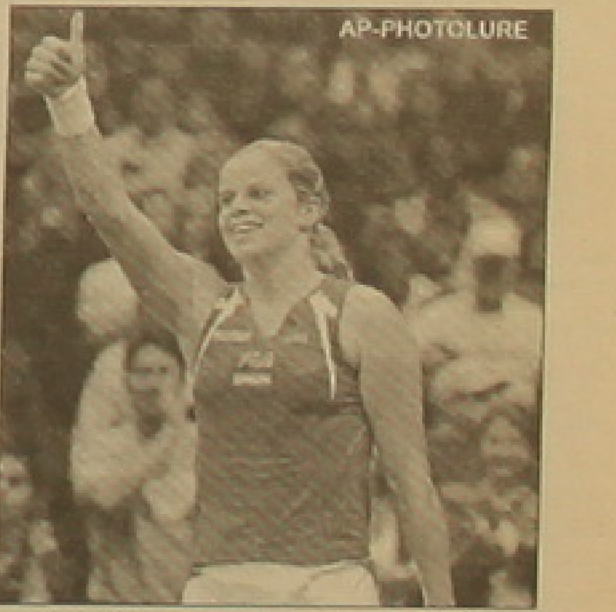

Զուգախաղում հաջողությունն ուղեկցեց Ելենա Դեմենտեւա-Ժանետ Հուսարովա զույգին, որը պարտության մատնեց Ելենա Լիխովցեւա-Կարա Բլեք երկյակին (4-6, 6-4, 6-3):

ՄՕԿ-ը մտադիր չէ ընդլայնել օլիմպիական ծրագիրը

ՄՕԿ-ի նախագահ Ժակ Ռոգեն հայտարարել է, որ օլիմպիական խաղերի ծրագրից հանված մարզաձեւերը մեխանիկորեն նորով չեն փոխարինվելու: Նոյեմբերի վերջին Մեխիկոյում ՄՕԿ-ի 114-րդ նստաշրջանում քննարկվելու է 2008 թ. Պեկինում կայանալիք 29-րդ օլիմպիական խաղերի ծրագրից ժամանակակից հնգամարտի, բեյսբոլի եւ սոֆթբոլի հանելու հարցը: Դրանց փոխարեն գոլֆի եւ ռեգբիի ընդգրկման հարցն այդ նստաշրջանում քննության չի առնվի: Նոր մարզաձեւերի ընդգրկման հարցը կարող է քննարկվել միայն ՄՕԿ-ի հաջորդ նստաշրջանում, որը կայանալու է 2003 թ. հուլիսին Պրահայում: Ռոգեն նշել է, որ օլիմպիական ծրագրի ընդարձակումը թույլ չտալը ՄՕԿ-ի որդեգրած սկզբունքն է, որն ընդունվել է օգոստոսին Լոզանում կայացած գործկոմի նիստում: Այդ ժամանակ էլ ՄՕԿ-ը մերժեց մի շարք մարզաձեւեր օլիմպիական ծրագրում ընդգրկելու միջազգային ֆեդերացիաների հայտը:

Վերջին 20 տարիներին օլիմպիական մարզաձեւերի «ընտանիքը» բավական համալրվել է: Եթե 1980 թ. մոսկովյան օլիմպիադայում 21 մարզաձեւից խաղարկվել էր մեդալների 203 հավաքածու, ապա 2004 թ. Աթենքում մարզիկները 28 մարզաձեւից կվիճարկեն մեդալների 301 հավաքածու: Մոսկվայում մրցավեճի էին բռնվել 5 հազար մարզիկներ, Աթենքում մրցապարեզ դուրս կգան մոտ 10,5 հազար օլիմպիականներ:

Ռեկորդները պաշտոնապես գրանցվել են

Թեթեւ աթլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան պաշտոնապես գրանցել է մարտի 3-ին Վիեննայում ծածկած մարզադահլիճներում Եվրոպայի առաջնության ժամանակ սահմանված երկու ռեկորդները: Հիշեցնենք, որ այդ մրցումներում սլովենացի մարզուհի Իոլանդա Չեպլակն աշխարհի ռեկորդ էր սահմանել 800 մ վազքում, իսկ ռուսաստանցի Սվետլանա Ֆեոֆանովան գերազանցել էր ձողացատկի աշխարհի բարձրագույն նվաճումը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ

Վաճառվում է Հայագրոբանկի սեփականությունը հանդիսացող Եղվարդի համակցված կերերի կոմբինատը

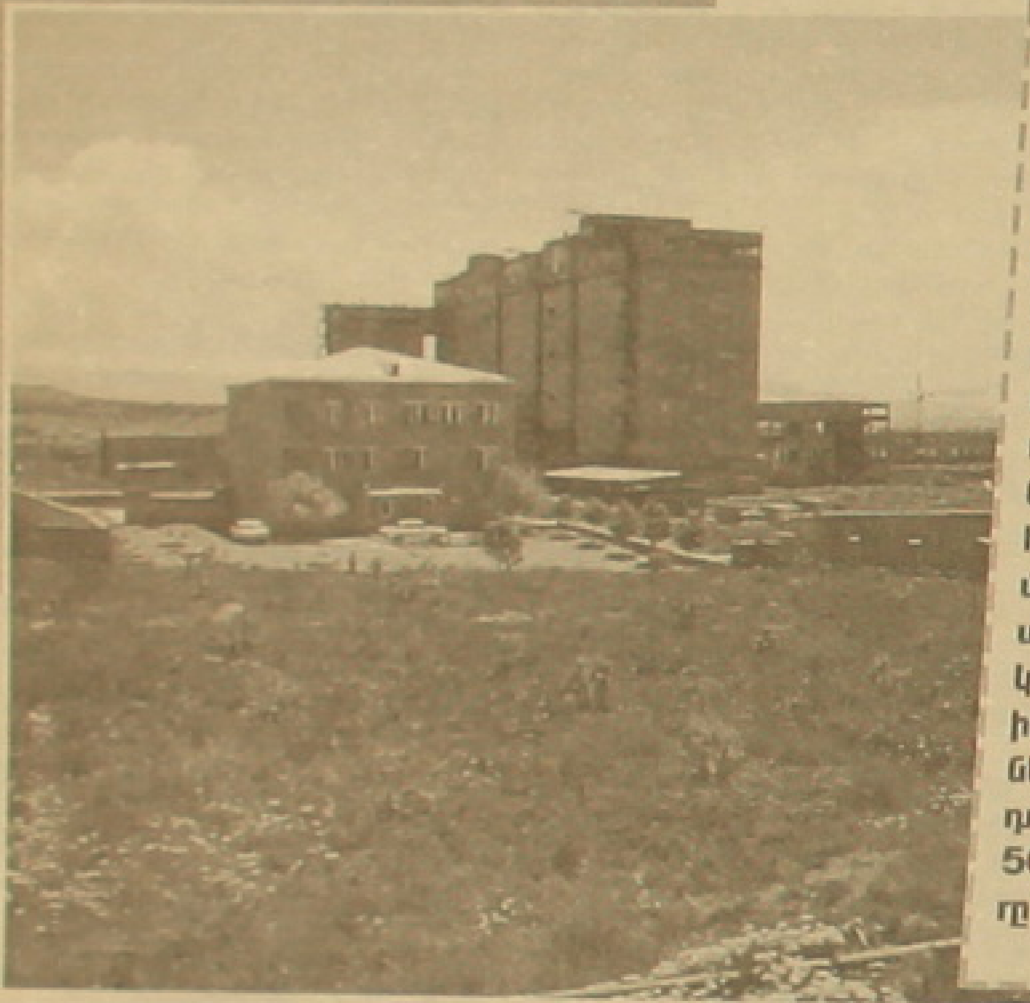

Երեւանից 20 կմ հեռավորության վրա գտնվող Եղվարդի համակցված կերերի կոմբինատը օրական կարող է արտադրել մինչեւ 35 տոննա ալյուր (բարձր, առաջին եւ երկրորդ տեսակների), 15 տոննա համակցված կերեր եւ ձավար (ծավալը ըստ պատվերի): Ձեռնարկության ընդհանուր տարածքը 7.5 հեկտար է: Կոմբինատն ունի երեք արտադրամաս եւ մինչեւ 23 հազար տոննա ցորենի մթերման ընդունարան: Ձեռնարկության տարածքով անցնում է երկաթուղի, որը հնարավոր կդարձնի արտադրանքի առաքումը ինչպես Հայաստանի տարբեր շրջաններ, այնպես էլ հանրապետությունից դուրս: Արտադրանքը թողարկվում է 50 եւ 25 կգ-անոց պարկերով: Ալյուրը նաեւ 2 կգ փաթեթներով:

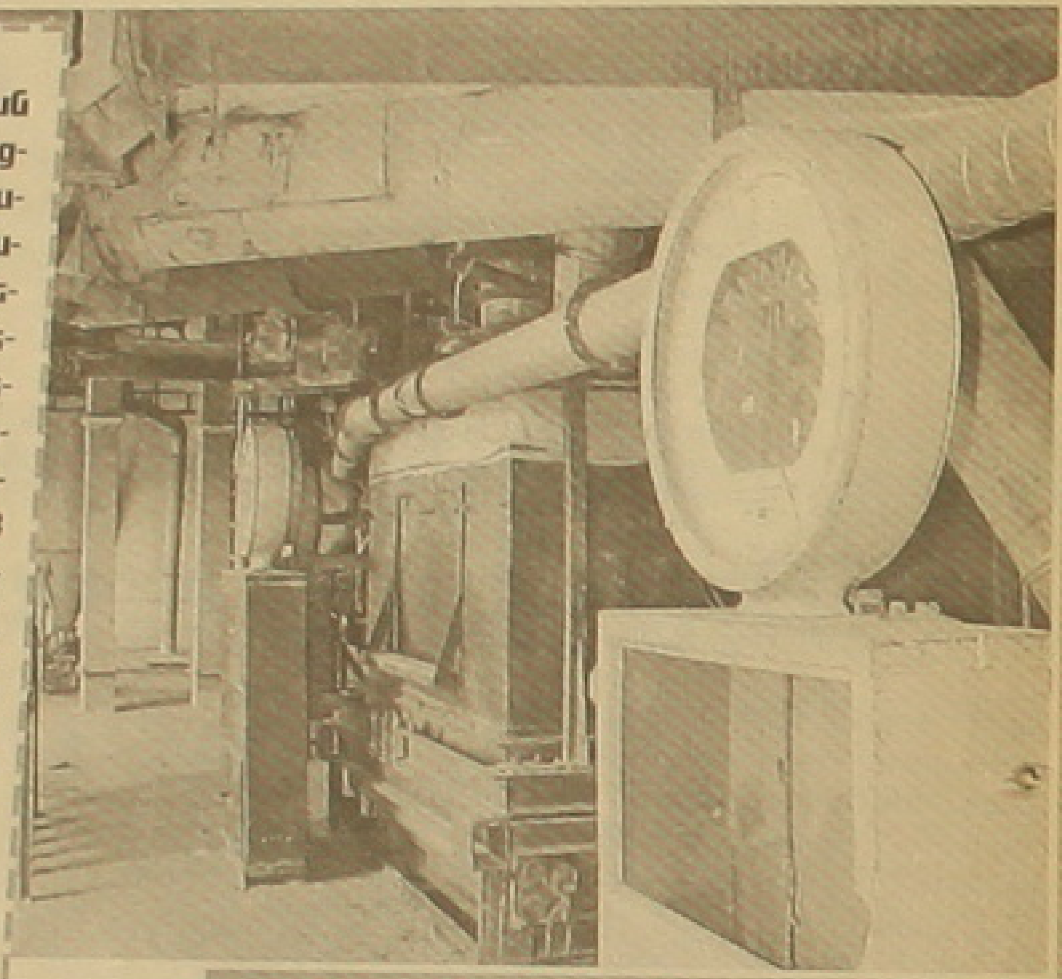

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ 5000 ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ԵՒ ԱՎԵԼԻ ԿԱՆԽԻԿ ՄՈՒՏՔԱԳՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ Է ԱՆՎՃԱՐ

❖ Աննախադեպ առաջարկ

Դրամական փոխանցումներ իրականացնող հաճախորդներին առավել բարենպաստ պայմաններ առաջարկելու նպատակով ս.թ. հուլիսի 01-ից «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ ոչ միայն բավականաչափ իջեցրել է դրամական փոխանցումներից գանձվող միջնորդավճարները, այլ նաեւ ներդրել է փոխանցումներն իրականացնելու *անվճար* տարբերակ, որի էությունը կայանում է նրանում, որ բոլոր ֆիզիկական կամ իրավաբանական այն անձինք, ովքեր «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ միջոցով կփոխանցեն 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումար, փոխանցումը կիրականացնեն *անվճար*: Պետք է նշել, որ վերը նշվածը վերաբերում է միայն *կանխիկ* մուտքագրված 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումարների փոխանցմանը:

2002 թ. նոյեմբերի 5-ից Հայագրոբանկի համակարգում ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների համար, կախված տոկոսների վճարման հաճախականությունից եւ ավանդի գումարի մեծությունից եւ արժույթի տեսակից, սահմանել հետեւյալ տարեկան տոկոսադրույքները

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ վաճառում է իր սեփականությունը հանդիսացող հետեւյալ անշարժ գույքը

Հ/Հ	Գրանցման հասցե (վայրը)
1	ք.Երեւան, Քանաքեռ,1 նրբ. 35 տուն II հարկանի առանձնատուն 140 քմ մակերեսով, 600 քմ հողամաս
2	ք.Երեւան Մ.Գորկու փող. 43 II հարկանի առանձնատուն 0.0253 հա հողամաս, 250 քմ մակերեսով
3	Եղվարդի համակցված կերերի կոմբինատ
4	ք.Երեւան, Նուբարաշենի 2/1 (կիսակառույց խանութ) 0.0206 հա հողամաս, 88.41 քմ մակերեսով
5	ք.Երեւան, գյուղ Չարբախ, խճուղի 7 ավտոծառայություն
6	ք.Հրազդան, Երեւանյան խճուղի, ավտոծառայություն, ավտոլցակայան, 430քմ մակերեսով, 2.2 հա տարածքով
7	ք.Ջերմուկ, Առողջարան, 10 հարկանի, (կիսակառույց), 20200 քմ մակերեսով, 2 հա տարածքով
8	ք.Երեւան, Արաբկիր փ.37/ 7 հանրակացարան 840 քմ մակերեսով
9	Արմավիրի մարզ, գյուղ Մերձավան ավտոլցակայան, 5835 քմ մակերեսով, 0.25 հա հողամասով
10	ք. Գավառ, «Սարք» ԲԲԸ մեխանիկական գործարան
11	ք. Ծաղկաձոր, մանկական ճամբար (կիսակառույց) 1900 քմ մակերեսով, 2 հա հողամասով

Առաջարկով շահագրգիռ անձինք եւ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ (Երեւան, Խորենացի 7ա) 615 սենյակ

Հեռ. 53-54-71, 53-58-32

Ժամկետային ավանդների նվազագույն չափը սահմանվում է

- 50 000 ՀՀ դրամ
- 100 ԱՄՆ դոլար

Ընդ որում՝

- 50.0 միլիոն ՀՀ դրամ եւ ավել գումարի
- 100.0 հազար ԱՄՆ դոլար եւ ավել գումարի ժամկետային ավանդների ընդունումը եւ տոկոսադրույքների սահմանումն իրականացվում է յուրաքանչյուր առանձին դեպքում համաձայնեցնելով վարչության նախագահի հետ:

Ժամկետային ավանդներ

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	9.0	5.5

31-60 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	9.5	6.0
Ժամկետի վերջում	10.0	6.5

61-90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	10.5	7.0
Ժամկետի վերջում	11.0	7.5

91-180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	11.5	8.0
Ժամկետի վերջում	12.0	8.5

181-360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	12.5	7.5
Ժամկետի վերջում	13.0	8.0

Ցպահանջ ավանդների ընդունման համար սահմանված է տարեկան 3% տոկոսադրույք: Ժամկետային աճող ավանդների ներգրավումը, տոկոսադրույքների եւ սպասարկման այլ պայմանների սահմանումը իրականացվում է բացառապես համաձայնեցնելով վարչության նախագահի հետ